

SAMEN NAAR
DUURZAME ONTWIKKELING
[samen meer, beter, schoner en gezonder]

**SAMEN NAAR
DUURZAME ONTWIKKELING**
[Samen meer, beter, schoner en gezonder]

INHOUDSOPGAVE

Boodschap van de Voorzitter	5
1. Visie, Missie & Kernwaarden.....	7
1.1 Onze Visie.....	7
1.2 Onze Missie	7
1.3 Kernwaarden	10
2. De belangrijkste uitdagingen voor de natie in de periode 2015 - 2025.....	12
2.1 De economie moet een gepland en meer duurzaam karakter krijgen	12
2.2 Meer en gericht opgeleide Surinamers, PSA-ers en buitenlandse krachten zijn hard nodig	13
2.3 Voldoende energie: gezonde groei van duurzame bronnen t.o.v. fossiele brandstoffen	14
2.4 Nationale veiligheid: modernisering van structuur en mechanismen.....	14
2.5 Ruimtelijke Ordening, Duurzame Ontwikkeling en Weerbaarheid t.o.v gevolgen van klimaatsverandering.....	14
3. Vernieuwing van de politiek bestuurlijke orde.....	16
3.1 De Wetgevende Macht.....	16
3.1.1 Aanpassing van het Kiesstelsel.....	16
3.1.2 Verbetering van het functioneren van de ressort- en districtsraden.....	17
3.2 De Uitvoerende Macht	17
3.3 De Rechterlijke Macht	17
4. Het nationaal beleid	18
4.1 Hervorming van het staatsapparaat	18
4.1.1 Het versterken van de rol van de overheid.....	18
4.1.2 Corruptiebestrijding	18
4.2 Opvoering van de Nationale Productie	19
4.3 Verbetering en uitbreiding van de Infrastructuur.....	21
4.4 Volkswoningbouw	22

4.4.1 Doel.....	22
4.4.2 Plan van aanpak	23
4.5 De Nationale Veiligheid	24
4.5.1 De interne veiligheid.....	24
4.5.2 De externe veiligheid	25
4.6 Vernieuwing van de educatieve orde.....	26
4.6.1 Het onderwijs	26
4.6.2 Wetenschap & Technologie.....	29
4.6.3 Het cultuurbeleid.....	29
4.7 Jeugd & Sport	31
4.7.1 Het jeugdbeleid	31
4.7.2 Het sportbeleid	32
4.8 Volksgezondheid.....	34
4.8.1 De uitgangspunten	34
4.8.2 Het uit te voeren beleid	34
4.9 Milieu.....	36
4.9.1 De uitdagingen	36
4.9.2 Het uit te voeren beleid	36
4.10 Arbeid & Welzijn.....	37
4.10.1 De belangrijkste problematiek	37
4.10.2 Het uit te voeren beleid	37
4.11 Internationale Betrekkingen.....	39
4.11.1 De uitgangspunten	39
4.11.2 Het te voeren beleid	41
4.12 Financiën.....	45
4.12.1 Uitdagingen en doelen	45
4.12.2 Het financieel beleid	48
4.12.3 Het fiscaal beleid.....	50
4.12.4 Het monetair beleid.....	52
4.12.5 Vernieuwing van het bank- en het verzekeringswezen.....	53
5. Het regionaal beleid	54
5.1 Het grondenrechten vraagstuk	54
5.2 De districten	54
5.2.1 Algemeen	54
5.2.2 Het district Brokopondo.....	55
5.2.3 Het district Commewijne	55
5.2.4 Het district Coronie.....	55
5.2.5 Het district Marowijne	56

5.2.6	Het district Nickerie	56
5.2.7	Het district Para.....	56
5.2.8	Het district Paramaribo	57
5.2.9	Het district Saramacca	58
5.2.10	Het district Sipaliwini	58
5.2.11	Het district Wanica	58
6.	Investeringsen en financiering van het programma	60
6.1	Investeringsen.....	60
6.2	Financiering van het programma	61

Boodschap van de Voorzitter

Land en partijgenoten,

Voor zover bekend, is de volkerengemeenschap nog nooit zo onderling afhankelijk geweest als vandaag. Er is geen plaats meer voor dominantie van de ene staat door de andere. Wij delen mondiaal de natuur, de schaarse vruchtbare grond voor de productie van voedsel, de oceanen, de atmosfeer en ik kan zo doorgaan.

Wat geldt voor de wereld geldt nog meer voor de individuele staten zoals Suriname. Als onafhankelijke Staat zijn wij met ons allen, stuk voor stuk, onderling dus samen, verantwoordelijk voor onze welvaart, ons welzijn, onze veiligheid en het behoud van onze soevereiniteit over het gehele grondgebied. Ziedaar, de titel van dit document: **“Samen doorstoten naar duurzame ontwikkeling”**.

De Nationale Democratische Partij (NDP) is zonder enige twijfel, de partij waartoe vele nationalistische Surinamers zich aangetrokken voelen. Wij zijn sterke voorstanders van een daadwerkelijke dekolonisatie van Suriname als een van de bouwstenen voor natievorming. Waar ‘hokjes’-politiek een kenmerk was van onze (neo) koloniale geschiedenis, zo loopt onze partij voorop op de weg naar een natie die slechts één belang kent en dat is het nationaal belang!

Onze partij staat samen met onze natie voor kolossale uitdagingen. Wij moeten koersen naar een versnelde duurzame ontwikkeling van de natie. Wij hebben de vleugels van etnische politiek voering gebroken. Wij zijn inmiddels de grootste multi-etnische partij geworden waarin elke Surinamer zich thuis kan voelen.

Wij kijken terug op bijna 5 jaren participatie in de Coalitieregering! Jaren waarin we veel hebben gedaan maar vooral veel hebben geleerd. Het heeft veel durf gevraagd om beslissingen te nemen en bijvoorbeeld, gemaakte fouten te corrigeren. Als we de balans opmaken vallen hoofdzakelijk de onderstaande zaken op.

Na vette jaren met een hoge olie- en een hoge goudprijs, moeten wij nu de staatshuishouding draaiende houden met aanzienlijk minder inkomsten. Eén ding hebben wij zeker gesteld: belangrijke delen van de inkomsten hebben wij gebruikt om alle Surinaamers zoveel mogelijk gelijke kansen te bieden om mentaal en fysiek gezond te blijven en, steeds gericht opgeleid te worden. Zo alleen zullen wij samen in staat zijn om vooruitgang te boeken voor onszelf en voor de gehele natie.

We hebben dit gedaan in de overtuiging dat Suriname slechts duurzaam welvarend zal zijn wanneer de Surinaamse mens centraal blijft staan in ons beleid. Gezonde en gericht opgeleide Surinamers zullen capabel zijn om de leuze van de NDP, de 3 balken in onze logo, waar te maken. Zulke mensen zullen in staat zijn om, in toenemende mate, mee te **denken**, mee te **beslissen** en mee te **doen**!

Naschoolse opvang is geen middel om de NDP populairder te maken. Het is een manier waarop meer Surinaamse scholieren gelijke kansen krijgen om minstens, één gezonde maaltijd per dag te hebben en als gevolg daarvan beter kunnen studeren. De verruiming van de beursmogelijkheden, zowel voor hen die in Suriname of in het buitenland moeten studeren, dient hetzelfde doel. De bouw van 1500 studentenverblijven in een integraal project met bibliotheken, kantines en

sportfaciliteiten past in dezelfde lijn. Met het lezen van het beleidsdocument voor de komende 10 jaren dat u nu in handen heeft, kunt u voor zichzelf beoordelen welke visie wij hebben en welke aanpak wij voorstaan.

Wij verdienen vanaf de jaren vijftig van de vorige eeuw, het meeste geld aan de mijnbouw. Het ging in het begin om bauxiet en in het verlengde daarvan de aluinaarde en aluminium productie. Daarna hebben wij het mijnen van aardolie toegevoegd als een 100% Surinaamse verdiener, terwijl wij goudwinning zowel kleinschalig, mid-schalig resp. grootschalig tot een grootverdiener hebben gemaakt. De voordelen van deze extractieve sector zijn bekend. De bijdrage aan ons Bruto Nationaal Product is stevig. Bovendien versterkt het onze begrotingscapaciteit zodanig dat wij in staat zullen blijven een goede gezondheidszorg, goed onderwijs en vorming voor elke Surinamer, te garanderen.

Echter, de prijs die wij hiervoor betalen is hoog! De mijnbouwsector is niet milieuvriendelijk. Het schept geen duurzame en kwalitatieve arbeidsplaatsen. De wereldmarkt prijzen, die voor ons onbeheersbaar zijn, vertonen enorme 'ups' en 'downs'. En laten wij niet vergeten: bauxiet, goud en aardolie raken op na een aantal jaren! De conclusie is duidelijk: wij moeten samen een duidelijk omschreven plan ontwikkelen om onze economie in een duurzame richting te duwen. Wat U straks leest geeft de omlijsting weer van deze nationale uitdaging!

Met dit alles in gedachte, doe ik een beroep op alle kiesgerechtigden om hun stem uit te brengen op de kandidaten van wie men de overtuiging draagt dat hij/zij de missie van de NDP hoog in het vaandel dragen. Anton de Kom heeft in 1933 gedroomd en de wens uitgesproken dat Surinamers van welke etnische oorsprong dan ook, gezamenlijk zouden optrekken in het vestigen en verbreden van een onafhankelijk Suriname. De wens die Anton de Kom 82 jaar geleden uitsprak wordt nu waargemaakt door de grootste politieke partij die Suriname kent.

Ik ben trots op wat wij als partij tot nu toe hebben bereikt. In feite ben ik trots op alle Surinamers die leven en werken met de overtuiging dat wij SAMEN moeten doorstoten naar duurzame ontwikkeling. De NDP biedt zich aan als dienaar van deze visie en als werkpaard in de verwezenlijking van deze missie!

Wroko de fu du mi pikin, hori baka dji mi mi pikin! Is de boodschap van Mama Sranang die wij als Surinamers en als NDP-ers goed hebben begrepen.

Mogen wij en onze kinderen blijven lopen in de prachtige etnische bloementuin van Suriname. Mogen wij dit samen doen, in vrede, en met wederzijds respect.

Desire Delano Bouterse
Voorzitter van de NDP

1. Visie, Missie & Kernwaarden

1.1 Onze Visie

De NDP heeft een rotsvast geloof in de kracht en ontwikkelingspotentie van de Surinamer. Dit geloof is gebaseerd op een diepgaande analyse van onze historisch bepaalde sterktes en zwaktes, waarbij kolonisatie met de daaraan verbonden verdrijving van de inheemsen uit het kustgebied, slavernij en contractarbeid, worden gezien als leerervaringen die niet bepalend mogen zijn voor de manier waarop wij onze toekomst tegemoet zien. De noodzakelijke herschrijving van onze historie in deze zin, moet ons in staat stellen doelbewust door te stoten naar een moderne samenleving, waarin onze etnische diversiteit een rijkdom wordt. De NDP streeft ernaar om door middel van een dynamisch en daadkrachtig leiderschap, geïnspireerd door een volk dat participeert in macht, rijkdom en kennis, binnen de rechtstaat Suriname, een versnelde duurzame ontwikkeling te brengen. Een maximale inzet van onze menselijke en natuurlijke hulpbronnen, handelende met een diep respect voor onze natuurlijke omgeving, vervolmaakt door samenwerking met onze bureaus, de regio en de wereld, zullen Suriname in staat moeten stellen een onmisbare factor te worden die bijdraagt tot regionale welvaart, regionale vrede, en wereldvrede.

1.2 Onze Missie

Teneinde onze visie inhoud en vorm te geven zal het beleid dat de NDP voorstaat gericht zijn op duurzame ontwikkeling van de soevereine natie gedragen door geestelijk- en lichamelijk gezonde Surinamers die, binnen hun respectieve mogelijkheden, gericht opgeleid zijn, in veiligheid leven, en als gevolg daarvan bereid en in staat zijn om creatief mee te denken, op elk niveau mee te beslissen, en met volle toewijding mee te doen.

Deze missie vertaalt zich in de navolgende in doelen vervatte aanpak:

1. Het realiseren van een groeïend nationaal inkomen door verhoging van onze nationale productie en alle andere deviezengenererende activiteiten met maximale toename van de werkgelegenheid, met respect voor onze natuurlijke omgeving.
2. Het scheppen van randvoorwaarden voor winstgevend ondernemen, door het ondernemersklimaat constant te verbeteren. Dit betekent dat Surinaamse ondernemers die zich inzetten voor de bevordering van de nationale productie in duurzame sectoren, de voorkeur zullen genieten.
3. De rol van de Overheid zal zich in deze zin beperken tot regelgevend optreden, het stimuleren door versoepeling en versnelling van administratieve procedures en het uitoefenen van controle waar de bescherming van aantoonbare sociale waarden en belangen dit vragen.
4. Bij het reguleren zal de Overheid als opdrachtgever voor het uitvoeren van werken resp. het aankopen van goederen zoveel als mogelijk is werken met digitaal transparante methodes die voorspelbaarheid van het overheidshandelen garanderen. De enige uitzonderingen hiertoe zullen dientverleningen en aanschaf van goederen betreffen die direct verband houden met nationale veiligheidsbelangen.

5. De exportgerichte productiviteit in duurzame sectoren zal direct verband houden met het toe te passen belastingregime.
6. De Overheid zal een direct verband leggen tussen exportgerichte productiviteit en het in toenemende mate bevorderen van de connectiviteit, zowel wat betreft scheepvaart als luchtvaart.
7. Er zal creatief gewerkt worden aan verbetering en vooral versnelling van rechtstpraak c.q. arbitrage, c.q. mediatie in zakelijke transacties.
8. Een herevaluatie als grond voor een herstructurering van het verzekeringsstelsel in de sfeer van de internationale handel en dienstverlening wordt als een beleidsbehoefte gezien.
9. Een ontwikkelingsgerichte herziening van de bankwet moet het bankwezen in Suriname in staat stellen om duurzaam ontwikkelingsgerichte kredietverlening te bevorderen.
10. De Overheid zou een stimulerende rol kunnen spelen in het bevorderen van ondernemerschap door het toepassen van de methode van 'Public-Private' projecten, het belonen van ondernemers die in de duurzame sectoren bijzondere prestaties hebben geleverd, e.e.a. in directe samenwerking met de Kamer van Koophandel en Fabrieken en de Sociaal Economische Raad, waarbij alle ondernemersorganisaties als gesprekpartners betrokken zullen worden in consultatieve gesprekken.
11. De herziening van het onderwijs moet de volgende effecten sorteren:
 - A. Een accentvershuiving van onderwijskracht naar leerling/student zal het mogelijk maken leerlingen sneller oplossingsgericht te laten denken. Het moet niet kennisgericht maar inzichtgericht zijn;
 - B. Het moet gezien onze ontwikkelingstaak exacte vakken aantrekkelijk maken om de huidige equatie tussen Alpha en Beta studenten in balans te brengen.
 - C. Het beursbeleid moet clustergewijs worden georganiseerd en in tijd worden uitgezet waardoor zowel Overheid als bedrijfsleven kan plannen wat betreft aantallen en kwaliteiten van afgestudeerde personen;
 - D. Scholen moeten behalve naschoolse opvang ook in staat worden gesteld buitenschoolse activiteiten te verrichten in de vorm van sport, kunst en cultuur, en het dienen van ouderen, minder validen, en andere sociaal zwakkeren in de betreffende gemeenschappen.
 - E. Onderwijs moet een gezonde rivaliteit stimuleren, en verdiensten belonen.
 - F. Er dient bijzondere aandacht besteed te worden aan dropouts in het algemeen, en het alarmerend aantal mannelijke dropouts in het bijzonder.

Wat betreft technologie als factor voor duurzame ontwikkeling, wordt eraan gedacht om de AdeK Universiteit van Suriname, bestaande private vakopleidingen, en onderzoeksinstituten

actief te betrekken en in actief dialoog te brengen met de Nationale Raad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie.

Ter bevordering van duurzame economische activiteit zal de Overheid in samenspraak met het bedrijfsleven en de DNA komen tot prioriteitskeuzen met een nationaal draagvlak.

Ter verwezenlijking van alle economische en andere activiteiten zoals hierboven omschreven, zal het noodzakelijk zijn om een lang termijn energie politiek te ontwikkelen, deze transparant voor te leggen aan de samenleving, ter verwezenlijking van een goed evenwicht tussen het gebruik van fossiele brandstoffen en respectievelijk het stimuleren van hernieuwbare energiebronnen, waarbij quota's gesteld kunnen worden die om de 5 jaar kunnen worden aangepast.

Ruimtelijke planning gekoppeld aan demografische spreiding van onze bevolking moet noodzakelijkerwijs ervoor zorgen dat de bestaande wanverhoudingen worden opgeheven. Dat de districten Wanica en Paramaribo 65% van onze bevolking herbergen, kan geen stimulerend effect hebben op een versnelde ontwikkeling. De noodzaak voor het creëren van groeikernen in het Westen in het Midden en in het Oosten van het land moet worden bestudeerd op basis van de creatie van harde duurzame economische activiteiten, die voldoende draagkracht bezitten om adequaat onderwijs, adequate onderwijsvoorzieningen, sport en recreatiemogelijkheden, urbane gemeenschapsontwikkeling en levendige diensverleningscentra in de breedste zin mogelijk te maken. Er zullen studies gemaakt moeten worden om de creatie van zulke urbane centra obv een harde duurzame economische activiteiten mogelijk te maken.

De bestaande campagnes ter bevordering van het bewustzijn van de doorsnee Surinamer wat betreft zijn natuurlijke omgeving, moet worden bevorderd door o.a. gebruik te maken van de diversiteit aan etnische tradities, die allen een groot respect vertonen voor de bomen, het bos, het water en de levende wezens die daar vertoeven.

In dit verband is het herschrijven van onze historie in het verlengde van onze overtuiging dat onze aanwezigheid op dit stukje aardbodem Godgegeven is en derhalve nooit kan zijn begonnen met onze in hoge mate opgezonden ontmoeting met de door geldzucht gedreven Europeaan. Het plaatsen van onze historie tegen deze natuurlijke achtergrond zal respect creëren voor elkaars culturen en inhoud geven aan "Gado de wi fesiman".

Tenslotte zal onze missie eruit bestaan om in de komende 5 tot 10 jaren ervoor te zorgen dat wij zowel nationaal als internationaal een politiek neerzetten die reële en duurzame bescherming van onze kust garandeert. Aangezien wij daarmee 80% van onze bevolking beschermen en daardoor 100% van onze vruchtbare gronden.

12. Het verhogen van het veiligheidsniveau door een verbeterd systeem voor opsporing en bestraffing van criminaliteit en de realisatie van maximale betrokkenheid van de totale gemeenschap bij de preventie van zowel criminaliteit als rampen en hun gevolgen.
13. Het verhogen van de bestaanszekerheid door een ieder toegang te verschaffen tot basiszorg, een pensioenstelsel dat een menswaardige oude dag garandeert tot stand te brengen en bedreigende epidemieën tot staan brengen.

14. Een adequate bestuurlijke reorganisatie voor een effectieve democratische inbreng van het gehele volk.
15. Een waarachtige rechtstaat waarin Vrouwe Justitia werkelijk blind is en allen met dezelfde maat worden gemeten.
16. Uitbanning van de etnische politiekvoering en opbouw van een nieuw volwassen politieksysteem als garantie voor duurzame ontwikkeling.
17. Verbetering van het onderwijssysteem zodat elk individu maximaal tot wasdom kan komen.

1.3 Kernwaarden

▪ **Integriteit**

Wij zullen eerlijk zijn in ons handelen naar de gehele Surinaamse- en internationale gemeenschap toe.

▪ **Een faciliterende en stimulerende overheid**

Wij zullen als overheid niet slechts faciliteren, maar ook krachtig initiëren en stimuleren en waar nodig ondersteunen bij het overwinnen van historisch gegroeide obstakels voor ontwikkeling, zodat iedereen ook werkelijk gelijke kansen heeft op maximale ontplooiing. Als overheid zullen wij terugtreden waar nodig, maar duidelijk zichtbaar zijn om met effectiviteit en daadkracht op te treden waar dat noodzakelijk is voor de veiligheid, de garantie van evenwichtige sociaal-economische ontwikkeling, basisvoorzieningen, gezondheid, onderwijs, welzijn en de bescherming van kwetsbare groepen.

▪ **Vreemdelingen van Surinaamse origine**

Wij zullen de wetgeving, die aan allen die geboren zijn in Suriname of wiens ouders geboren zijn in Suriname een aantal rechten toekent boven andere vreemdelingen, verder uitwerken.

▪ **Gendergelijkheid**

Wij zullen de barrières wegnemen die goed opgeleide vrouwen hinderen in hun carrière, onder andere door de zorg voor kinderen kwalitatief en kwantitatief te verbeteren en garanties in te bouwen dat de zorg voor de jonge zuigeling door de moeder kan worden gegeven zonder dat zij haar inkomen of promotiekansen verliest.

▪ **Gezondheidszorg voor elke burger**

Wij zullen de wet “Algemene Ziektekosten Verzekering” eindelijk tot stand brengen, waardoor alle Surinamers zich zullen verzekeren, waar nodig met premie-ondersteuning, die in geval van totaal onvermogen, tot 100% kan oplopen.

- **Energie**

Wij zullen een consistent nationaal energiebeleid ontwikkelen door de instelling van een bij wet ingestelde Energie Autoriteit. Het door de Energie Autoriteit, te formuleren energiebeleid zal gestoeld zijn op een efficiënt en effectief gebruik, effectieve en kostenefficiënte distributie, diversificatie van de opwekking, met aandacht voor toepasselijke hernieuwbare energiebronnen. Tevens zal een tariefstructuur worden gehanteerd die productief ondernemen en exporteren stimuleert en de beschikbaarheid van energie voor het ondernemen in alle delen van het land vergroot.

- **Water**

Wij zullen hoge prioriteit geven aan de bescherming en optimale benutting van de waterwingebieden en het bewust omgaan met deze hulpbron stimuleren. Verspilling van hoge kwaliteit drinkwater zal worden tegengegaan en anderzijds zal veilig drinkwater beschikbaar komen voor alle burgers van Suriname, ongeacht waar zij zich bevinden.

- **Menselijke hulpbronnen bij de overheid**

Wij zullen het bij de overheid aanwezige kader, ongeacht de politieke kleur, optimaal inzetten. Verder zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van lokaal aanwezige expertise, waar nodig versterkt en/of aangevuld met deskundigheid uit de regio, Europa en de rest van de wereld. Kennisoverdracht zal bewust worden nagestreefd bij de opstelling van overeenkomsten en contracten.

- **Publieke & Private samenwerking**

- Wij zullen de Niet Gouvernementele Organisaties's (NGO's) waar mogelijk structureel betrekken bij de formulering en uitvoering van het sociaal-economisch beleid.
- Er zal een nationaal fonds worden opgezet voor financiering van projecten die door NGO's ten behoeve van gemeenschappen worden ingediend en die ondersteunend zijn aan het beleid.
- Er zal overheidsondersteuning worden gegeven aan de ontwikkeling en uitvoering van een programma met incentives voor bevordering van transparantie en professionalisering van NGO's. Dit programma zal helpen voorzien in de behoefte aan training en capaciteitsopbouw binnen deze organisaties.
- In de moderne participatiedemocratie staat de overheid middels overlegstructuren in contact met de sociale partners. In Suriname bestaat een dergelijk overlegorgaan ook in de vorm van de Sociaal Economische Raad (SER). Alleen zal het functioneren van dit orgaan aan kritische beschouwing moeten worden onderworpen. Nagegaan dient te worden hoe dit orgaan beter kan worden ingezet bij de oplossing van nationale vraagstukken.

2. De belangrijkste uitdagingen voor de natie in de periode 2015 - 2025

Alvorens in te gaan op de beleidsgebieden en de aanpak die wij als Nationale Democratische Partij voorstaan, is het goed vast te stellen tegen welke achtergrond wij dit doen. Internationaal leven wij in een wereld waar als gevolg van groei van de middenklasse er schaarsten zijn ontstaan in de volgende sectoren;

fossiele brandstoffen,
landbouwgrond,
drink- en waswater,
mineralen die als grondstof gebruikt worden in moderne producties en
tenslotte ernstige schaarste aan kwaliteitsvoedsel.

Suriname heeft de capaciteit om zich strategisch zodanig te plaatsen dat wij op basis van het beginsel van vergelijkbaar voordeel een substantiële bijdrage kunnen leveren aan het bevredigen van bovengenoemde behoeften.

De navolgende uitdagingen beogen inzicht te geven in wat wij moeten doen om onze eigen bevolking te beschermen, onze economie stabiel te maken en de surinaamse mens goed en gericht op te leiden om actief te participeren binnen en buiten Suriname.

Ons land is een relatief jonge natie (in november a.s. 40 jaren) die nog vele jaren nodig zal hebben om zich verder te ontwikkelen en te ordenen tot een stabiele gemeenschap. Op weg naar ons vijftigjarig bestaan in 2025 zijn in dit kader de onderstaande uitdagingen geïdentificeerd:

- De economie moet een gepland en meer duurzaam karakter krijgen;
- Meer en gericht opgeleide Surinamers, PSA-ers en buitenlanders zijn hard nodig;
- Voldoende energie: gezonde groei van duurzame bronnen t.o.v. fossiele brandstoffen;
- Nationale veiligheid: modernisering van structuur en mechanismen;
- Ruimtelijke Ordening, Duurzame Ontwikkeling en Weerbaarheid t.o.v gevolgen van klimaatsverandering.

2.1 De economie moet een gepland en meer duurzaam karakter krijgen

Totnogtoe kenmerkt onze economie zich voornamelijk als grondstoffenleverancier zowel in de agrarische als minerale sectoren. Hierdoor is zij zeer kwetsbaar voor eventuele prijsschommelingen op de export markten, hetgeen wij thans aan den lijve ondervinden.

Op bescheiden schaal is reeds een aanvang gemaakt met de industriële verwerking van grondstoffen tot eind product, waarvan een deel wordt geëxporteerd naar de regio. Het is de hoogste tijd dat dit op veel grotere schaal plaatsvindt met als gevolg een grotere toegevoegde waarde (grotere BNP), meer duurzame werkgelegenheid, verbetering van de betalingsbalans en de deviezenreserve, een sterkere nationale munt en uiteindelijk een veel sterkere economie.

Als sluitstuk van de economische hervormingen zal door een gericht programma de dienstensector enorm moeten worden opgekrikt. Hierbij zal het accent vooral gelegd moeten

worden op opleidingen en trainingen voor de Surinaamse mens in de diverse dienstverleningssectoren. Onder andere kan worden gedacht aan het bankwezen, verzekeringen, ICT, Consultancy, gezondheidszorg, toerisme, etc.. Ook deze ontwikkeling zal bijdragen tot een grotere toegevoegde waarde (grotere BNP), meer duurzame werkgelegenheid, verbetering van de betalingsbalans en deviezenreserve, een sterkere nationale munt en uiteindelijk een veel sterkere economie.

2.2 Meer en gericht opgeleide Surinamers, PSA-ers en buitenlandse krachten zijn hard nodig

De NDP onderkent het verband dat bestaat tussen het ontwikkelingsniveau van een land en de bevolkingsomvang. Ons land kampt reeds geruime tijd met stagnaties in de ontwikkeling van haar bevolking, zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin.

- Voor wat betreft de **urbanisatie** kan worden gedacht aan de ontwikkeling van meerdere economische zone's naast het waterhoofd Paramaribo. Gedacht zou kunnen worden aan onder andere Paramaribo, Zanderij, Albina, Moengo, Atjoni en Nieuw Nickerie als nieuwe economische zone's met goede infrastructuur, voorzieningen en voldoende werkgelegenheid.
- Met een gericht **immigratiebeleid** kan worden voorzien in de nodige extra arbeidskrachten en de gewenste technologische innovatie. Het immigratie beleid welke wordt voorgestaan, zal o.m. op de volgende peilers worden gestoeld:
 - Bijzondere voorzieningen ten behoeve van Surinamers die wensen te remigreren.
 - Het toelaten van immigranten die een meerwaarde betekenen wat betreft kennis en vaardigheden die hier of zwak of niet aanwezig zijn.
 - Er zal tevens rekening worden gehouden met de lokale etnische en religieuze samenstelling van onze bevolking.
 - Een actieprogramma gericht op een soepele inburgering van de immigranten.
- Door de introductie van de wet PSA is reeds een flinke aanzet gegeven voor de **remigratie** van Surinamers in den vreemde om huiswaarts te keren. Dit is echter nog niet voldoende, waardoor wij genoodzaakt zullen zijn om veel creatiever en pro-actiever beleid te moeten maken op dit stuk. Onder andere de remigratie van Surinaamse studenten in het buitenland zal sterk aandacht moeten krijgen. Maar ook het re-integreren van personen die voor 25 november 1975 werden gemobiliseerd om Suriname te verlaten voor vestiging in het buitenland door middel van creatie van facilitaire voorzieningen o.a. huisvesting, geniet prioriteit.
- Met de drastische verhoging van de kinderbijslag en de introductie van de ziektekosteverzekering voor kinderen tot 16 jaar en studerende kinderen is van staatswege reeds een enorme stimulans gegeven ter bevordering van het aantal **geboorten** in ons land. Ook de afschaffing van schoolgeld en een gezond huisvestingsbeleid is bevorderlijk voor het krijgen van kinderen. Aansluitend hierop zal middels voorlichting en een verbeterde gezondheidszorg de kindersterfte verder moeten worden teruggedrongen.

- Middels gerichte hervormingen in de basis **educatie** en investeringen in het hoger onderwijs moet onze economie kunnen worden voorzien van de gewenste goed gevormde menskracht voor haar verdere ontwikkelingen.

2.3 Voldoende energie: gezonde groei van duurzame bronnen t.o.v. fossiele brandstoffen

Zonder een adequate energievoorziening is economische groei en de verbetering van onze nationale concurrentiepositie praktisch onmogelijk. Ons land heeft wat dit betreft enorme mogelijkheden en kan zelfs uitgroeien tot groot energie-exporteur naar de regio. Hiervoor zal deze sector geordend moeten worden en een Energie Autoriteit moeten worden ingesteld.

2.4 Nationale veiligheid: modernisering van structuur en mechanismen

Het is alom bekend dat een natie zich slechts adequaat kan ontwikkelen als er stabiliteit heerst op alle fronten. In dat kader zal de externe en interne veiligheid beheerst moeten worden door een sterke veiligheidsorganisatie waarin de diverse gewapende machten goed op elkaar dienen te zijn afgestemd voor de ordehandhaving.

Naast de handhaving van de orde door de diverse gewapende machten betreft een belangrijk ander onderdeel de strafwetgeving als referentiekader en natuurlijk ter preventie de educatie en voorlichting. In dit kader is reeds een aanzet gegeven middels de uitgave van het nieuwe burgerlijk wetboek voor strafrecht, de recente aanscherping van bepaalde wetten en de planning om de gevangnissen om te bouwen tot correctie centra.

Uiteindelijk zal ook de corruptie binnen acceptabele proporties beheerst dienen te worden. Corruptie is nooit goed te praten, echter moeten we ons geen illusies maken dat we corruptie volledig kunnen uitbannen. Er zal zeker geen opportunisme hiermee moeten worden bedreven. In tegendeel zal er gericht beleid moeten worden gemaakt ter garantie van de nationale veiligheid en ter bescherming van onze economie.

2.5 Ruimtelijke Ordening, Duurzame Ontwikkeling en Weerbaarheid t.o.v gevolgen van klimaatsverandering

Tegenwoordig is het een gebiedende eis om bij het plannen van nieuwe investeringen altijd het effect hiervan op het milieu eerst na te gaan. Suriname kan wat dit betreft niet achter blijven en zal dus de nodige voorzieningen moeten treffen om haar milieu te beschermen, zodat de komende generaties hierop kunnen voortborduren. De voorzieningen waar het in deze fase om gaat zijn als volgt;

- Het opvoeren van de milieu-educatie op de diverse scholen.
- De verbetering van de milieu-wetgeving.
- De versterking van handhavingsinstituten zoals Nimos, Opendaar Groen, BOG en de vele

NGO's die op dit terrein actief zijn.

- Het duurzaam betrekken van vooral de inheemse volkeren bij de bescherming van onze biodiversiteit.
- Het opzetten van een infrastructuur ter duurzame benutting van afval.
- Het uitbannen van het kwikgebruik bij de goudwinning middels gerichte begeleiding van kleine goudondernemers.

3. Vernieuwing van de politiek bestuurlijke orde

Onderstaand volgt een passage uit het verkiezingsprogramma 2010–2020 van de Mega Combinatie, welke nog steeds opgeld doet. De tekst is hierbij enigszins aangepast, maar inhoudelijk is er in feite niks veranderd.

*“In het proces van de transformatie van ons land van een koloniale machtstaat naar een vrije democratische rechtsstaat moeten wij constant verbeteringen brengen in de drie kolommen van macht. Het gaat dan over de **Wetgevende macht**, de **Uitvoerende macht** en de **Rechterlijke macht**.*

Deze verbeteringen zijn noodzakelijk om deze concentraties van macht in staat te stellen elkaar onderling te controleren en er voor te zorgen dat wij als burgers van dit goede land met een gevoel van rechtszekerheid kunnen werken aan het nastreven van welvaart en maximale ontplooiing van onszelf en van onze samenleving ongeacht welke regering aan de macht is. De basis spelregels die hiervoor gelden, moeten zo strikt worden nageleefd dat duurzame ontwikkeling altijd gegarandeerd is”.

Het is zaak dat de inzichten op dit stuk worden geactualiseerd, 28 jaar nadat de huidige grondwet werd ingesteld. De NDP is van mening dat met de eventueel voorgestelde vernieuwingen, de grondslagen voor de vrije democratische rechtstaat Suriname duurzaam moeten worden verbeterd.

3.1 De Wetgevende Macht

3.1.1 Aanpassing van het Kiesstelsel

Suriname kent drie niveaus van volksvertegenwoordiging; De Nationale Assemblée (DNA), De Districts Raden (DDR) en De Ressorst Raden (DRR). Deze moeten erop toezien dat de belangen van het volk zo optimaal mogelijk worden behartigd. Het is daarom zaak dat het proces tot kiezen van deze volksvertegenwoordigers voldoende waarborgen biedt om de beste mensen in deze organen te krijgen. Het is in dit kader vereist dat het kiesstelsel regelmatig (bijvoorbeeld om de tien jaren) wordt geëvalueerd zodat deze steeds beter voldoet aan het eerder genoemd doel.

Ook de diverse oproepen vanuit de politiek voor de overgang zondermeer naar een Landelijk Evenredigheidsstelsel nopen ons om op rationele gronden het kiesstelsel te evalueren. Dit laatste wordt vooral bepleit omdat stemmen in bepaalde districten zwaarder zouden wegen dan in andere. Het feit echter dat een ieder in Suriname in beginsel mag gaan wonen waar hij of zij wil, maakt dat dit criterium niet zondermeer kan worden aangenomen. Bovendien bestaat het gevaar dat dan ook naar andere oneigenlijke criteria zou moeten worden gekeken, zoals bijvoorbeeld aanwezige natuurlijke rijkdommen, kapitaal, etc.. Ook vormen de districten integraal onderdeel van de staat Suriname, waardoor zij zondermeer vertegenwoordigd moeten zijn in DNA. Bij de toepassing van het Landelijk Evenredigheidsstelsel zondermeer, zou hierdoor een onwerkbaar aantal zetels ontstaan. Deze enge benaderingswijze leidt dus niet tot natievorming en zal snel moeten worden verlaten.

3.1.2 Verbetering van het functioneren van de ressort- en districtsraden

In de Grondwet van de tweede Republiek van november 1987 is er een belangrijke sprong vooruit gemaakt met het introduceren van de ressort- en districtsraden. Vanaf dat moment was de weg geopend voor een grotere betrokkenheid van Surinamers bij het gebeuren in hun directe woonomgeving.

Een evaluatie van het functioneren van deze ressort- en districtsraden is thans aan de orde, zodat de ontwikkeling in de districten nog beter ter hand kan worden genomen.

3.2 De Uitvoerende Macht

Om de gedachte van een scheiding van machten meer gestalte te geven zou kunnen worden overwogen om de verkiezing van de President en de Vice-president rechtstreeks te doen plaatsvinden. In ieder geval is dit idee vaker onderwerp van discussie geweest binnen de politiek. Het is de hoogste tijd dat deze discussie op de juiste wijze wordt gevoerd en wordt afgerond.

3.3 De Rechterlijke Macht

1. In lijn met de hierboven beschreven scheiding der machten zal de Rechterlijke Macht (RM) autonoom worden gemaakt. De situatie die wij nu kennen is ongezond. De Minister van Justitie en Politie fungeert als administratieve baas van de Rechterlijke Macht (RM) en het Openbaar Ministerie (OM). Dit moet zo snel mogelijk veranderen. De RM en het OM zullen voortaan hun begroting zelf bepalen en beheren. Deze begroting zal worden vastgesteld op basis van een wet.
2. De voorbereiding van het Constitutioneel Hof (CH) is reeds in een ver gevorderd stadium. De aanneming van de wet die dit regelt moet binnen afzienbare tijd na het aantreden van de nieuwe regering een feit worden. Ook dit orgaan zal op dezelfde wijze als de RM en het OM geheel autonoom moeten functioneren.
3. Overwogen moet worden om de aansluiting bij het “Caribbean Court of Justice” als beroepsinstantie binnen de komende regeerperiode te realiseren. Dit lichaam spreekt recht in laatste instantie en hanteert daarbij het Surinaamse recht en is in dit opzicht vergelijkbaar met het Europese Hof in Straatsburg.

4. Het nationaal beleid

4.1 Hervorming van het staatsapparaat

4.1.1 Het versterken van de rol van de overheid

- Het functioneren van het ambtenarenapparaat is in de afgelopen beleidsperiode verbeterd, echter is er nog een lange weg te gaan. Onder andere is gewerkt aan de introductie van E-government, de institutionele versterking, meer dependances van ministeries, meer Districts Commissarissen, de opzet van het Bureau Volkscontacten, etc.. Dit proces zal in de komende beleidsperiode worden voortgezet.
- Om het particulier ondernemerschap te versterken is o.a. de procedure voor de oprichting van naamloze vennootschappen en het verkrijgen van vergunningen verkort. Ook is de opzet van een drietal grote agrarische bedrijven in Brokopondo voorbereid, hebben Staatsolie, EBS en Grassalco hun activiteiten uitgebreid, is een Cassave- en prefab-woningfabriek opgezet en zullen ook de goud multinationals hun activiteiten uitbreiden. Verder zal in de komende beleidsperiode het industriefonds worden opgezet voor de financiering van KMO-bedrijven tegen laagdrempelige soepele voorwaarden.
- Het uitbreiden en verbeteren van de nodige infrastructuur ter ondersteuning van de economische ontwikkeling, zal verder worden voortgezet. Onder andere moet worden gedacht aan de bouw van diverse bruggen w.o. de bruggen over de gensrivieren, een tweede brug over de Surinamerivier, de snelweg naar de luchthaven, de constructie van diverse kunstwerken ter verbetering van de doorstroming van het verkeer en de ontwatering van Paramaribo en de voorbereiding van diverse projecten waaronder de bouw van een zeekering achter de parwabossen waarop een tweede oost-west verbinding zal worden geprojecteerd, de bouw van een (spoor)wegverbinding met Brazilië en de bouw van zeehavens. Tenslotte zal ook de waterhuishouding in de diverse agrarische gebieden beter beheerst moeten worden.
- De overheid zal verder een leidende rol moeten vervullen in het steeds duurzamer maken van onze economie. Daarbij moet worden gedacht aan de vergroting van het aandeel van duurzame energie bij de energieopwekking en de vergroting van het aandeel van de agrarische en dienstensectoren in de economie.
- Er is reeds een aanvang gemaakt met het depolitiseren en verbeteren van het onderwijs en de gezondheidszorg. Deze koers zal worden voortgezet in de komende beleidsperiode.
- Het verder opvoeren van de interne en externe veiligheid en het verbeteren van het veiligheidsgevoel bij de burgers.
- Het bevorderen en actief profileren van surinamers, surinaamse producten en surinaamse producties in het buitenland,

4.1.2 Corruptiebestrijding

Het moet duidelijk zijn dat corruptiebestrijding nooit op zichzelf kan staan. Het is absoluut noodzakelijk ter bescherming van de nationale veiligheid en om te voorkomen dat de nationale

economie wordt uitgehold.

Het is in de afgelopen beleidsperiode weliswaar niet gelukt om de anti-corruptiewet te realiseren, echter is deze wel volledig voorbereid en is het verwachtbaar dat deze binnen afzienbare tijd ter behandeling op de agenda van DNA zal worden geplaatst. Het is evenwel niet overbodig om opnieuw te benadrukken dat de wet slechts als sluitstuk zal dienen van een aantal maatregelen van preventieve aard. In dit kader kan worden gedacht aan o.a. het volgende;

- Burgers die hun carrière onderbreken om hun land te dienen als minister of volksvertegenwoordiger, dienen verzekerd te zijn van een goede waardering en opvang na hun dienstperiode. Onder andere moet worden gedacht aan een goede bezoldiging, een adequaat pensioen en relevante sociale verzekeringen. Hier tegenover moeten zware sancties staan indien men betrap wordt op corruptie.
- Er zal bijzondere aandacht gegeven moeten worden aan corruptiegevoelige sectoren zoals de douane en de belastinginners, waarbij adequate salariëring gekoppeld aan goede secundaire voorzieningen maximale garanties moeten bieden tegen corruptie in die sfeer.
- Ter bescherming van de nationale veiligheid moet de bezoldiging bij de gewapende machten op een niveau worden gebracht dat preventief is tegen corruptie. Ook hier zal echter moeten gelden dat bij overtreding zware sancties er op staan.
- Herziening van de bestaande comptabiliteitsregels zodat corruptie bij overheidsaanbestedingen tot een absoluut minimum kan worden beperkt. In dit kader kan worden gedacht aan het reguleren van de aanschaf van goederen en diensten voor de overheid. Hiertoe zal een nationale “Procurement Board” worden ingesteld die conform transparante regelegeving en gebruik makend van digitale technologie de toewijzing zo onpersoonlijk mogelijk moet maken. Het e.e.a. zal Suriname plaatsen in de rij van Zuid Amerikaanse en Caraïbische staten die dergelijke vergelijkbare regelingen met succes hebben doorgevoerd.

4.2 Opvoering van de Nationale Productie

Suriname is gezegend met meer dan een miljoen hectare aan vruchtbare grond, uitgestrekte rijke bossen en enorme hoeveelheden mineralen waaronder water, goud, bauxiet, aardolie, kaolien, etc.. Wij kunnen ook nog op diverse manieren goedkope en op duurzame wijze energie opwekken en kennen geen orkanen noch aardbevingen. Dit alles maakt dat wij nooit meer mogen denken vanuit armoede. Wij moeten denken in termen van een actief verwerven van rijkdom!

In de eerste plaats moet gekeken worden naar het juridisch bestuurlijk raamwerk dat hiervoor nodig is en van daaruit naar een positieve bevordering van het institutionele kader en de nodige infrastructuur, terwijl wij een gedetailleerde database wat betreft grondstoffen, materieel en bestaande activiteiten als een noodzakelijke voorwaarde zien. Het eerder genoemde (juridische) raamwerk zal o.a. gebaseerd moeten zijn op de volgende aandachtspunten;

- een goede ruimtelijke planning,
- het succesvol exploreren en exploiteren van onze natuurlijke hulpbronnen,

- de vereenvoudiging van de administratieve vereisten om zaken te kunnen doen in Suriname,
- het moderniseren van wetten m.b.t. de infrastructuur (wegen- en bruggenbouw, Energie- en watervoorziening, ITC, etc.) en
- een moderne en aan Suriname aangepaste belasting- en investeringswetgeving.

Aanvullend op het bovenstaande zal uiteindelijk het algemene productiebeleid als onderstaand zijn:

1. De nationale productie zal verspreid over het gehele land ter hand moeten worden genomen. Hiertoe zullen planmatig speciale zones (agro, bosbouw, mijnbouw, industrie) moeten worden ingesteld door de overheid. Ook de creatie van speciale vrijhandelszones gericht op de export georiënteerde industriële productie van halffabrikaten en eindproducten zal onderdeel moeten uitmaken van het te voeren beleid.
2. Door de nationale productie drastisch op te voeren moet er een positieve betalingsbalans ontstaan en moet de rol van de informele economie worden teruggedrongen.
3. Diversificatie van onze nationale productie waarbij ook steeds meer eindproducten worden vervaardigd en de ruggegraad van onze economie worden verstevigd.
4. Het verder afstemmen van ons onderwijssysteem op de nationale ontwikkelingsdoelen. Daarbij zal voor de geïdentificeerde productiesectoren aanvullend op het reguliere onderwijs ook een structuur voor beroepsgerichte, kort durende, opleidingen en trainingen worden opgezet.
5. Er moeten geleidelijk aan op diverse lokaties centra's verrijzen van waaruit jonge ondernemers begeleid kunnen worden. De AdeK Universiteit zou ondersteuning kunnen geven aan voornoemde activiteiten.
6. Het is genoegzaam bekend dat onze kleinschaligheid een bottle neck kan zijn voor economische groei. Om onze markten te vergroten zullen wij ons dus steeds meer moeten richten op de export. Hiertoe zal een specialistisch orgaan moeten worden opgezet die zich zal richten op het onderzoek naar potentiële export markten voor surinaamse producten en de vereisten waaraan deze moeten voldoen.
7. Het tarievenbeleid bij de nutsbedrijven (SWM, EBS) zal gericht moeten zijn op het stimuleren en ondersteunen van de nationale productie.
8. De financiële sector zal verder moeten worden verbeterd zodat zij in grotere mate risicovolle productieve investeringen kan ondersteunen.
9. Met het proces tot omvorming van de traditionele verzorgingsgebieden in het achterland van Suriname tot florerende economische enclaves met trotse bewoners, zal onverkort worden voortgegaan.
 - De ontsluiting van deze gebieden door de aanleg van de nodige ontsluitingswegen en infrastructuur en het stimuleren van de bouw van wooncentra op strategische locaties, waar dit nog niet het geval is.

- Het vestigen van het overheidsgezag in deze gebieden door middel van dependances van de belastingen, de diverse relevante ministeries, de politie, het leger, etc.
- Het verbeteren van de gezondheidszorg door de vestiging van diverse voorzieningen op de uitgekozen locaties voor stadsvorming.
- Het verder verbeteren van de onderwijssituatie door het uitbreiden van de bestaande onderwijsinfrastructuur, het ontwikkelen van alternatieve opleidingsvormen voor een versnelde overdracht van kennis aan de bewoners van de betrokken gebieden en het stimuleren van de trek van onderwijzers naar deze gebieden.

10. Voor wat betreft de parastatale ondernemingen en staatsbedrijven wordt het navolgende beleid voorgestaan;

- Deze zullen worden onderscheiden naar gelang hun maatschappelijke functie naar;
 - norm en R&D centrum,
 - dienstverlener aan derden (meestal nutsbedrijven),
 - kernbedrijf met management en andere ondersteuning naar satelliet ondernemingen in de sector en
 - overgangsbetrijf ter stimulering van het particulierinitiatief in niet traditionele sectoren.
- Ze zullen verder volledig moeten worden gedepolitiseerd.
- Voor zover dit nuttig en nodig is zullen de parastatale ondernemingen en staatsbedrijven gericht moeten worden afgestoten naar de particuliere sector. In dat kader hoeft de ondernemer die zo een bedrijf overneemt in eerste instantie niet eens te betalen. Belangrijker is dat zo een ondernemer beschikt over de nodige kennis, een goed bedrijfsplan en het benodigde investeringskapitaal. De betaling voor de overname van het bedrijf kan dan in een latere fase uit de opbrengsten van de onderneming geschieden.

Op basis van het bovenstaande zal voor de geïdentificeerde ontwikkelingssectoren moeten worden nagegaan welke behoefte er bestaat aan parastatale lichamen. Vervolgens zullen de bestaande parastatale ondernemingen aan de nieuwe inzichten moeten worden getoetst en waarnodig moeten worden aangepast, afgestoten of zelfs opgeheven. Middels een duidelijk en gericht beleid zal de ontwikkeling van de boven geïdentificeerde sectoren ter hand worden genomen.

4.3 Verbetering en uitbreiding van de Infrastructuur

In het kader van het te voeren beleid op dit gebied zullen de **droge en natte infrastructuur**, het **openbare transport**, de **volkshuisvesting** en de **nutsvoorzieningen** (water, elektriciteit en ITC) zodanig worden ontwikkeld, dat deze niet langer een stagnatie mogen zijn voor de sociaal-economische ontwikkeling van ons land. In dit kader kan worden gedacht aan de volgende aandachtspunten;

- De verdere ontwikkeling van ons potentieel aan duurzame energie, waarbij vooral gedacht wordt aan zonne-energie, afvalverwerking, biomassa en hydro-energie.
- Voorzetting van het beleid om schoon drinkwater en betrouwbare energie tegen de laagste kosten te brengen naar alle surinamers.
- Verdere verbetering en uitbreiding van het wegennetwerk in geheel Suriname o.a. ter ontsluiting van diverse gebieden en het verlagen van de verkeersdruk op bestaande wegen. In dit kader is ook de aansluiting van Suriname op het wegennetwerk van Zuid-Amerika van belang ter bevordering van de integratie in de regio. De bouw van de bruggen over de twee grensrivieren is dan aan de orde.
- De beheersing van de waterhuishouding in belangrijke landbouwgebieden zal sterk worden verbeterd.
- Het voorbereiden van de bouw van diverse industriezone's, zeehavens en de noordelijke zeekering.
- Het plegen van een serieuze inspanning om het probleem van het ontwateringssysteem in Paramaribo eindelijk op te lossen.
- Het voorbereiden van voldoende goedkope bouw kavels voor de bouw van woningen ten behoeve van de bevolking als voorzetting van het reeds ingezette beleid om de woningnood te lenigen.

4.4 Volkswoningbouw

4.4.1 Doel

Het beleid om gepland en dus voorspelbaar te voorzien in de enorme vraag naar geschikte woningen zal in de komende beleidsperiode worden voortgezet. Met de opgedane ervaring in de achter ons liggende periode zal het woningbouwproces zeker worden verbeterd, waardoor steeds meer burgers perspectief zullen hebben op het bezit van een eigen woning. Daarbij worden de volgende effecten nagestreefd:

1. De nieuwe woonwijken zullen waar nodig ook worden voorzien van bijbehorende scholen, supermarkten, buurt- en sportcentra, politieposten, RGD poli's, parken, etc..
2. De creatie van een significant aantal duurzame directe arbeidsplaatsen in de bouwsector. Het aantal arbeidsplaatsen kan verder oplopen indien ook rekening wordt gehouden met indirecte arbeidsplaatsen in de sectoren; transport, toelevering, grondontwikkeling, technische handel, etc.
3. De toepassing van diverse geïnnoveerde bouwtechnologieën die de woningbouw duurzaam zullen moeten verbeteren.

4. Het normaliseren van de woonsituatie voor gezinnen, zodat niet meer met meerdere generaties in een kleine woning hoeft te worden doorgebracht. Hierdoor zal onder andere het kindermisbruik significant worden teruggedrongen.
5. Een betere spreiding van de bevolking waardoor de druk op het verkeer enigszins zal worden teruggebracht.
6. Het terugdringen van de prijs voor woningen, waardoor de bevolking gemakkelijker ook middels de weg van koop van een bestaande woning in haar huisvestingsbehoefte kan voorzien.
7. Het verbeteren van de ontplooiingskansen van de gemiddelde Surinamer en de terugdringing van de criminaliteit.
8. Ordening van de bouwsector en het legaliseren van heel wat illegale bouwactiviteiten.
9. Het ontstaan van een aantal kleine en middelgrote bouw- en installatiebedrijven en woningbouwverenigingen verspreid over het gehele land.

4.4.2 Plan van aanpak

Het gestelde doel in enge zin is het bouwen van voldoende woningen per jaar om zo de acute woningnood enigszins in te lopen. De opgelopen achterstand heeft echter in structurele zin te maken met het ontbreken van wetgeving op dit stuk. Intussen is een "Housing Authority" (HA) in het leven geroepen die er op moet toezien dat er altijd voldoende woningen gebouwd zullen worden. Onderstaand is gefaseerd aangegeven hoe dit zou kunnen worden bewerkstelligd.

1. De HA zal primair de geldende spelregels en normen voor de woningbouwsector vaststellen. Daarbij zal zij er in het bijzonder op moeten toezien dat de heersende woningbouwachterstand versneld wordt ingelopen.
2. De HA zal ook ordenend optreden op de woningmarkt en moeten adviseren bij de oprichting van woningbouworganisaties. Zij zal ook een register bijhouden van deze organisaties. Ook zal de HA waar nodig moeten adviseren ten aanzien van de wetgeving voor de woonmarkt.
3. Het belangrijkste instrument in handen van de staat waarmee de woningmarkt kan worden beïnvloed is domeingrond. Met de instelling van de HA zullen domeingronden voor woningbouwbestemming alleen via dit instituut kunnen worden verkregen door particulieren. Zij is ook bevoegd om gronden op te kopen van derden met als doel de woningbouw.
4. De HA zal een databank voor woningzoekenden moeten opzetten waarin alle relevante informatie van de woningzoekenden zal worden bijgehouden.
5. Middels afspraken met financieringsinstellingen en het aantrekken van gelden voor dit specifieke doel zullen soepele financieringsvoorwaarden voor bouwdoeleinden gerealiseerd moeten worden.

4.5 De Nationale Veiligheid

Aan de beleidsformulering en beleidsuitvoering voor de Nationale Veiligheid liggen ten grondslag:

1. De bescherming van de souvereiniteit en integriteit van de Republiek Suriname.
2. De bescherming en bevordering van de nationale eenheid van het volk van de Republiek Suriname.
3. Het scheppen van alle voorwaarden en condities opdat het volk van de Republiek Suriname gegarandeerd kan zijn van een optimale veiligheid danwel een optimaal veiligheidsgevoel kan beleven.
4. Het garanderen c.q. instandhouden van de Nationale Veiligheid is een collectieve verantwoordelijkheid van zowel de centrale overheid als de burgerij.
5. Een goede sociaal-economische situatie zal duurzaam bijdragen aan de criminaliteitspreventie.

In de vorige regeerperiode heeft de regering ten aanzien van de factor veiligheid prioriteitsgebieden geïdentificeerd en deze vertaald in concrete stappen op weg naar een duurzame, rechtvaardige en veilige samenleving.

Het Bureau Nationale Veiligheid (BNV) zal de reeds geïnstitutionaliseerde nationale coördinatiegebieden *staatsveiligheid, milieu, terrorisme preventie, openbare orde, drugsbestrijding en internationale samenwerking*, verder professionaliseren en nieuwe introduceren. Deze nieuwe coördinatiegebieden zullen zijn : huiselijk geweld, jeugd/scholen geweld, cyber crime en slachtofferzorg.

Het Nationaal Veiligheidsplan (NVP) zal zodanig geformuleerd worden dat het een scherp beeld en goed inzicht geeft omtrent de beleidlijnen waarlangs de regering wenst te komen tot een optimale beleving van de factor veiligheid. In het NVP zullen protocollen op gepaste wijze antwoord geven op de vraag hoe de aanpak in zijn totaliteit zal zijn op het stuk van veiligheid.

4.5.1 De interne veiligheid

Zondermeer kan worden vastgesteld dat de criminaliteit in de afgelopen beleidsperiode licht gestegen is. Hoewel cijfermatig door de politie is aangetoond dat per categorie er hier en daar ook dalingen zijn geweest is de “over all” balans er één die zorgelijk is.

Voor wat betreft de interne veiligheid geldt dat criminaliteit in beginsel niet uit te roeien is en dat een slechte sociaal-economische situatie, onverantwoorde politieke uitspraken, moreel verval en een inadequaat beheersorgaan zeker zullen bijdragen aan een relatieve opleving van dit

fenomeen.

Voor wat betreft de preventieve terugdringing van de criminaliteit zullen derhalve de navolgende zaken dus aangepakt dienen te worden;

- De verdere uitbouw van de naschoolse opvang waardoor scholieren langer onder begeleiding van goed opgeleide leerkrachten vertoeven en dus beter kunnen worden gevormd en minder zijn blootgesteld aan de criminaliteit.
- De voorbereiding van de omvorming van strafinrichtingen tot correctiecentra is reeds ingezet. In de komende beleidsperiode zal de uitvoering ter hand worden genomen.
- De drastische uitbreiding van de opvangcapaciteit van bestaande scholen, de bijbouw van diverse nieuwe scholen, de rehabilitatie van bestaande sportcentra en de bijbouw van nieuwe sportcentra in de diverse buurten zal ook bijdragen aan de preventie van criminaliteit. Ook dit beleid zal worden voortgezet.
- Ook de versnelde bouw van woningen voor de bevolking zal bijdragen tot de criminaliteitspreventie. Gezinnen krijgen hierdoor de kans om zich beter te kunnen ontwikkelen.

Voor de actieve bestrijding van de criminaliteit ziet het uitgestippelde beleid op dit stuk er als volgt uit;

1. Het BNV zal het door haar ontwikkelde Nationaal Veiligheidsplan waar nodig moeten bijstellen zodanig dat een ieder zich veilig voelt in ons land.
2. Er zal nog meer worden geïnvesteerd in het vervolgingsapparaat in al haar facetten; mankracht, opleidingen en trainingen, bezoldiging, faciliteiten, voorzieningen, etc..
3. Het nog zichtbaarder maken van de politie in de gemeenschap dan nu reeds het geval is.
4. Het verder opvoeren van de voorlichting naar de gemeenschap toe.
5. Het verder reorganiseren, moderniseren danwel doorlichten en zuiveren van de diverse veiligheids- en inlichtingen diensten.
6. Voor het bestrijden van de grensoverschrijdende veiligheid zal de inhoudelijke samenwerking met regionale en andere internationale veiligheidsinstituten moeten worden opgevoerd.

4.5.2 De externe veiligheid

Het beleid terzake is als onderstaand;

1. Voor het verbeteren van de externe veiligheid zal de militaire diplomatie met de relevante landen en internationale organisaties verder moeten worden aangescherpt en uitgebouwd. Onder andere zal ernaar gestreefd worden dat het leger, veel meer dan tot nu toe het geval is geweest, gebruik kan maken van externe expertise.

2. Het Nationaal Leger zal verder moeten worden uitgebouwd zowel wat betreft menskracht, voorzieningen, als materieel, zodat zij haar grondwettelijke taken naar behoren kan uitvoeren.
3. Het oorspronkelijke idee vanaf de onafhankelijkheid om te komen tot een ontwikkelingsleger zal worden gerealiseerd. De marine zal worden toegerust met die middelen die noodzakelijk zijn voor het helpen bij de verdediging van onze economische zone, alsmede de luchtmacht zal dienovereenkomstige aandacht krijgen.
4. Ook de verdere modernisering van ons leger zal ter hand genomen worden.

De extra kosten die hiermee gepaard zullen gaan zullen ruimschoots opwegen tegen de verwachte voordelen. Onder andere voor de bestrijding van de grensoverschrijdende criminaliteit, een optimale benutting van de natuurlijke hulpbronnen in onze wateren en een controleerbare ontwikkeling van ons binnenland is de inzet van het leger namelijk onontbeerlijk.

4.6 Vernieuwing van de educatieve orde

4.6.1 Het onderwijs

Het dient duidelijk gesteld te worden dat het onderwijs ten dienste zal moeten staan voor het ontwikkelen van het menselijk potentieel ten behoeve van onze nationale ontwikkeling, welvaart en welzijn. De visie is, de potentie van elke Surinamer tot het maximale te ontwikkelen en deze zoveel als mogelijk te benutten. Zodoende bieden wij elke Surinamer gelijke kansen om zich maatschappelijk en economisch ten dienste te stellen van onze natie, ongeacht de sociale klasse.

1. De ongecontroleerde groei aan allerlei opleidingen zonder dat deze enige erkenning genieten door het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (MinOWC) moet verder aan banden worden gelegd zodat onze gemeenschap zich beschermd voelt. Verder werken aan de wetgeving (o.a. wet NOVA) en regulering voor vestiging, toetsing en accrediteren van opleidingen hier in Suriname zal uiteindelijk de nodige garanties voor kwaliteit van deze opleidingen bieden. Het onderdirectoraat Hoger Onderwijs van het MinOWC zal verdere coördinatie en inspectie ter hand moeten nemen.
2. Samen met de Nationale Ontwikkelingsbank zal na verdere investering in het Fonds Studiefinanciering Suriname (FSS), het staatsbesluit voor studiefinanciering voor de dag en avond studenten voor de middelbare scholen en VOJ scholen uitgebreid worden waardoor studeren voor een ieder mogelijk is. Ook zal de invoering van een basis beurs voor de studenten van het hoger onderwijs overwogen moeten worden.
3. Schooltransport zal zowel voor de dag en avond studenten verbeterd worden middels interdepartementale samenwerkingen en getracht zal worden deze vanuit de ambtelijke sfeer te halen en deze te verbijzonderen.
4. Met de continuering en verbetering van centrale inschrijvingen voor de leerlingen die voor het eerst een bepaald schooltype zullen bezoeken, is de verwachting dat het probleem van niet-geplaatste leerlingen tot het verleden zal gaan behoren. Het MinOWC zal het beleid moeten continueren betreffende alle schooltypen te voorzien in diverse gebieden waardoor leerlingen

en leerkrachten zoveel mogelijk worden geplaatst op scholen in hun woonomgeving. Scholen zullen dan middels een meldplicht hun opname capaciteit voor nieuwe studenten ruim van tevoren moeten doorgeven aan de instantie die namens het MinOWC belast is met deze organisatie.

5. De leerkrachten vervullen een centrale rol in het onderwijsgebeuren en het waken voor een adequate bezoldiging en extra beloningsregiem is van belang. Daarnaast zullen leerkrachten zich extra moeten bijscholen, omscholen en professionaliseren gezien de op handen zijnde technologische ontwikkelingen in de wereld. Onderwijs is een dynamisch proces waarbij permanente bijscholing een must is.
6. Het continu streven is de klassendeler van 20 als norm te behalen door de voorzieningen zoals voldoende leslokalen en bevoegde leerkrachten te treffen.
7. De bouw van diverse sport- en gemeenschapscentra in de diverse wijken die dan in de ochtenduren kunnen worden gebruikt door de diverse scholengemeenschappen. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat deze centra op adequate wijze beheerd zullen moeten worden.
8. De distributie van school materiaal moet verder verbeterd worden. Het MinOWC zal centrale distributies centra's operationaliseren waardoor de distributie vlotter en efficiënter verloopt.
9. Ter stimulering tot goede prestaties zal een jaarlijkse prijs worden uitgereikt aan scholen die het best scoren voor wat betreft schoolresultaten en sportprestaties. Leerkrachten die zich optimaal inzetten in het onderwijs en goede resultaten behalen zullen ook beloond worden.
10. De invoering van Engels als tweede taal naast het Nederlands vanaf de lagere school zal eindelijk gestalte moeten krijgen. Dit zal onder andere ervoor zorgen dat Suriname niet langer geïsoleerd is in de regio en zal bevorderlijk zijn voor de aansluiting op buitenlandse studies.
11. Lichamelijke Opvoeding en Muziek zal op alle niveaus van het onderwijs vanaf de lagere school tot en met de middelbare school in het leerprogramma worden opgenomen.
12. ICT in het onderwijs zal verder aangepakt worden en voor middelbaar onderwijs zal er gewerkt worden aan ICT-startkwalificaties die de leerling dient te bezitten bij het afronden van de middelbare school.
13. Door de opzet van nog meer middelbare scholencomplexen in de districten zullen districtskinderen betere onderwijskansen krijgen. Het sluitstuk van districtsonderwijs wordt dan gevormd door een pakket van diverse onderwijsvormen die worden ondergebracht in een standaard opzet. Voor vervolg hoger onderwijs kunnen studenten dan naar Paramaribo alwaar ze zullen worden opgevangen in moderne studentenhuisvestingcentra.

14. Voor de door de binnenlandse oorlog getroffen generatie zullen bijzondere voorzieningen en onderwijsmogelijkheden moeten worden getroffen om de opgelopen achterstand versneld in te halen.
15. Voor wat betreft onze enige universiteit zal de overheid eindelijk haar verantwoordelijkheid moeten nemen. De bestuursorganisatie zal moeten worden aangepast aan wat geldt voor universiteiten zodat er veel beter gepresteerd zal kunnen worden. Verder zal de financiering van deze instelling zodanig moeten zijn dat zij in de gelegenheid wordt gesteld om haar taken op adequate wijze uit te voeren.
16. Het onderwijs zal voor de verdere upgrading van de leerkrachten in het binnenland ook modulair opleidingen aanbieden waardoor de kwaliteit van het onderwijs gegarandeerd is.
17. Het effectief terugdringen van het aantal drop-outs zal verder structureel aangepakt worden. Het opzetten van nieuwe typen instituten, adequate begeleiding en studiefinanciering zullen allemaal verder aangepakt worden.
18. Het continueren van de opvoering van de status van het beroepsonderwijs is van groot belang in het bijzonder voor de productiesectoren in ons land. Het realiseren van de al in voorbereiding zijnde Suriname National Trainings Authority is hiervan een onderdeel.
19. Ook het conventioneel onderwijs zal verder markt-gestuurd en vraag-gestuurd omgebouwd worden.
20. Afstands- en online onderwijs zullen verder uitgebouwd en landelijk beschikbaar gesteld worden. Het realiseren van een Online Nationaal Onderwijs Platform zal de eerste aanzet hiertoe zijn.
21. Alle herstructureringstrajecten (BEIP, IMEAO, LBO, de nieuwe Leerkracht etc.) zullen vervolgt worden en waar nodig geoptimaliseerd worden.
22. Het introduceren van waarde-onderwijs gericht op karaktervorming.
23. De Naschoolse opvang zal na evaluatie verder verbeterd worden waardoor het curriculum en specifiek kader beantwoorden aan de cognitieve, affectieve en sensomotorische ontwikkeling van het kind. Het Bureau Naschoolse Opvang en Begeleiding zal verder versterkt worden met deskundigen om de controle op de scholen adequater te doen uitvoeren.
24. De wet op hoger onderwijs zal richting en inhoud moeten geven aan het hoger onderwijs en haar instituten. Inspectie Hoger Onderwijs van het MinOWC zal de kwaliteitscontrole van de instituten ter hand nemen.
25. De Academie voor Hoger Kunst en Cultuur Onderwijs (AHKCO) zal overgeheveld worden van het directoraat Cultuur naar het directoraat Onderwijs waardoor dit instituut samen met

het Instituut voor de Opleiding van Leraren formeel zal ressorteren bij het onderdirectoraat Hoger Onderwijs.

4.6.2 Wetenschap & Technologie

Wetenschap is doorgaans de voorloper op technologie en technologie heeft alles te maken met het gebruik maken van uitgedachte hulpmiddelen voor een efficiëntere functionering van de mens. Economische groei betekent simpel gezegd het opvoeren van de aanmaak van materiële en immateriële producten.

Er zal dus een nationaal onderzoeksbeleid moeten komen die gericht is op de economische ontwikkeling van ons land waarbij o.a. het volgen van internationale ontwikkelingen centraal staat. We zullen als klein land niet het wiel opnieuw moeten willen uitvinden en moeten anticiperen op deze ontwikkelingen. Hiertoe zal een gezaghebbende goed uitgeruste organisatie verantwoordelijk moeten zijn. De meest hiervoor in aanmerking komende organisatie is bij uitstek het “Instituut voor Toegepaste Technologie” (INTEC) van de Anton de Kom Universiteit van Suriname welke hiertoe verder zal moeten worden uitgerust.

Het beleid van het INTEC zal moeten worden vastgesteld en gecontroleerd door een raad van toezicht die, door tussenkomst van het bestuur van de universiteit, door de president wordt benoemd.

Het INTEC zal voor een goede taakuitvoering verder een samenwerking moeten aangaan met alle relevantie onderzoeksinstellingen en organisaties, nationaal en internationaal.

4.6.3 Het cultuurbeleid

De UNESCO opvatting van cultuur vormt voor de NDP nog steeds het uitgangspunt voor haar cultuurbeleid. Die opvatting is als volgt is omschreven:

“In UNESCO’s praktijk houdt cultuur in, een weerspiegeling van het verleden, evenwel een verleden dat leeft omdat het, opgenomen door de huidige generaties en als een weerspiegeling en handeling, door en door verbonden is met het dagelijks leven van de mens.

Het vertegenwoordigt al die waarden van het denken, artistieke expressie, tradities en leefwijzen, die een gemeenschap leiden en inspireren, waardoor zij begiftigd wordt met eigen identiteit en de voortzetting van haar historie handhaaft, terwijl zij zich een weg baant naar de toekomst.

Op deze wijze beschouwd, blijkt cultuur noch een intellectuele luxe te zijn, noch een soort moreel comfort die voor een bevoorrechte elite is weggelegd.”

In de surinaamse situatie gaat het echter om meerdere culturen die door de diverse etnische groepen die ons land rijk is, hier naar toe zijn samengebracht. Het besef hoe rijk dit ons maakt als volk leeft bij uitstek binnen de NDP als multi-culturele en –etnische partij. Voor de NDP is cultuur door de onderlinge beïnvloeding veel meer dan een optelsom van de afzonderlijke culturen (talen, normen en waarden, keuken, religie, typische talenten, etc.) in onze samenleving en als zodanig een essentiële drager van onze nationale ontwikkeling. In het verleden heeft ons land weinig van haar culturele rijkdommen geprofitteerd. De laatste tijd komt hierin langzaam verandering vanwege onder andere de participatie in Carifesta en het gegroeid bewustzijn.

Het te voeren cultuurbeleid zal naast uitbreiding en verbetering van de bestaande faciliteiten voor artistieke en culturele vorming, ook moeten zijn gericht op het krachtig stimuleren van culturele expressie gerelateerd aan de culturele waarden van de Surinaamse mens en het benutten van alle positieve elementen in de verschillende afzonderlijke culturen die ons land rijk is.

Van overheidswege zullen er in dit verband voorwaarden gecreëerd moeten worden voor de verdere ontwikkeling van de culturele identiteit van de Surinaamse mens, opdat die mens door zijn creatieve inzet individueel en in collectief verband nieuwe dimensies zal kunnen blijven geven aan dit proces. De aspecten van cultuur die bijzondere beleidsaandacht zullen krijgen zijn:

- de culturele identiteit;
- de culturele ontwikkeling;
- het cultureel erfgoed;
- het kunstonderwijs;
- internationale culturele samenwerking,
- de media.

Het beleid voor wat betreft culturele identiteit, culturele ontwikkeling, cultureel erfgoed, kunstonderwijs en internationale samenwerking zal samen met de relevante organisaties verder moeten worden uitgediept. Op de AdeK-universiteit is intussen een nieuwe faculteit opgestart die expertise op dit gebied zal opbouwen. Vooralsnog zal het cultuurbeleid nog zijn gericht op het volgende;

1. Taakgerichte aanvang maken met de formulering van de diverse projecten die nodig zijn voor de systematische documentatie en bestudering van traditionele cultuuruitingen op het gebied van religie, de mondeling overgeleverde geschiedenis, folklore, de muziek, dans en theatervormen.
2. De geïnstitutionaliseerde muziekopleidingen grondig doen evalueren. Nieuwe leerprogramma's ontwikkelen, die meer aangepast zijn aan de behoefte van de Surinaamse gemeenschap. Het gaat hierbij voornamelijk om de Volksmuziekschool, de cursus muziek aan het I.O.L. en het muziekonderwijs aan de pedagogische academies. De herziening van de programma's zal meer gericht moeten zijn op de effectieve vorming en aflevering van musici op alle niveaus, teneinde de grote leemten in het muziekonderwijs op te vullen. In dit kader zal er ook consensus bereikt moeten worden over de plaats van de traditionele muziek in het nieuwe onderwijsbestel.
3. Systematische studie ter hand te doen nemen van de diverse dimensies van de Surinaamse cultuur, opdat de culturele, wetenschappelijke en politiek economische ontwikkeling kan worden gevoed. Door middel van het aantrekken en opleiden zal gezorgd moeten worden voor adequaat kader.
4. Het Surinaams cultureel erfgoed in binnen- en buitenland moet worden geïnventariseerd, beschermd tegen vervreemding en/of vernietiging en successievelijk teruggebracht worden naar ons land.
5. Zodanige invloed aan te wenden opdat; het onderwijsbeleid erop gericht wordt, voorbereidingen te treffen om op korte termijn in het totale onderwijs expressievakken in te voeren, die gericht zijn op de ontwikkeling van de culturele identiteit.

6. Mogelijkheden doen bestuderen voor de bevordering van de kunstindustrie (met exportpotentie) voor de partiële vervanging van de import op dit stuk en waar nodig bijstand te vragen van de UNESCO.
7. De stand van zaken inventariseren met betrekking tot de opstelling en uitvoering van culturele akkoorden met verschillende landen en het doen van concrete voorstellen om meer direct voordeel uit de akkoorden te verwerven. Onder andere de voortgangscontrole op de maatregelen die in uitvoering zijn c.q. gebracht moeten worden ten behoeve van de terugvordering of teruggang van het culturele erfgoed naar Suriname verdient de aandacht.

Verder wordt hieronder kort ingegaan op het te voeren mediabeleid. Daarbij geldt als belangrijk uitgangspunt bij het plaatsen van het mediagebeuren dat media of mediabeleid inherent is aan cultuur of cultuurbeleid. In het kader van het te voeren overheidsbeleid op dit stuk zijn er dan verschillende relevante aspecten die bijzondere beleidsaandacht vragen. Het gaat dan om;

- massamedia en overheid;
- massamedia en (partij)politiek;
- de invloed van massamedia op de opinievorming van het individu;
- massamedia en haar maatschappelijke verantwoordelijkheid;
- massamedia en beroepsethiek en
- de opleiding en vorming van mediawerkers.
- het mediabeleid zal gericht moeten zijn op ondermeer de grondwettelijke bepalingen betrekking hebbende op het mediagebeuren;
- het op alle maatschappelijke niveaus helpen bevorderen c.q. creëren van een Surinaamse volksgeest;
- het bevorderen van interesse c.q. waardering voor de Surinaamse cultuur die van multi-pele herkomst is, teneinde daardoor een bijdrage te leveren aan de homogenisering van de gemêleerde Surinaamse bevolking;
- de ethische normen geldend voor het mediagebeuren.

De massamedia vormen de belangrijkste communicatiekanalen tussen de overheid en de burgers met het verkeer in twee richtingen. Aan de ene kant wordt door de media verbeeld of verwoord wat de overheid doet of niet doet, wat de overheid goed of niet goed doet en aan de andere kant zijn ze de tolk van wat onder het volk leeft. Hierbij is van belang wat de burger bezig houdt, wat om beleid vraagt en welke maatregelen door het publiek nodig geacht worden. In dit verband dienen de massamedia dagelijks de functie van toeleveringsbedrijven te vervullen, niet slechts voor het primaire nieuws over de overheid, maar tevens de toelichting en het commentaar daarop.

4.7 Jeugd & Sport

4.7.1 Het jeugdbeleid

De NDP is zich als geen ander bewust dat jongeren een zeer belangrijke rol te vervullen hebben in de verdere ontwikkeling van onze samenleving. Door extra aandacht te geven aan deze groep surinamers kan het dekolonisatie proces versneld inhoud worden gegeven en kan een gemeenschap worden opgebouwd met de juiste attitude, kennis en vaardigheden gericht op de eigen ontwikkeling. De ontwikkeling van ons land kan dan met de juiste stootrichting en veel

effectiever ter hand kan worden genomen. Indien we erkennen dat Human Resources de belangrijkste natuurlijke hulpbron is, dan mag geen enkele Surinamer en in het bijzonder de jongeren, meer onbenut worden gelaten.

Middels het instellen van een Ministerie van Sport, Jeugd en Cultuur (SJC) heeft de NDP getoond serieus beleid op dit stuk te willen maken. Immers 65% van onze bevolking is 35 jaar en jonger en vormt een belangrijk deel van het creatief vermogen van onze samenleving. Het terzake doende jongerenbeleid zal verder moeten worden uitgebouwd;

1. Het verbeteren van de toezicht op kindertehuizen en het bevorderen van de kinderopvang in crèches.
2. De opzet van een programma voor gemeenschapswerk door scholieren en studenten en de opzet van centra voor vrijwilligerswerk waar jongeren vanaf 18 jaar zich kunnen aanmelden voor participatie in geregistreerd vrijwilligerswerk.
3. De gerichte opvang van drop-outs waardoor deze categorie surinamers nieuwe kansen krijgt.
4. De opzetten van meerdere doorgangshuizen, verspreidt over het gehele land, voor de opvang van kinderen in nood die directe hulp nodig hebben.
5. Het vergroten van de nationale capaciteit voor de opvang en begeleiding van moeilijk opvoedbare jongeren.
6. De opzet van gemeenschapscentra in alle buurten waarin naschoolse opvang, sport en recreatie en de ontwikkeling van leiderschapskwaliteiten, aan de orde zullen zijn.
7. De huisvesting van jonge gezinnen in sociale nood en de stimulering van buurtorganisaties.

4.7.2 Het sportbeleid

Sport levert niet alleen een waardevolle bijdrage aan de maatschappelijke saamhorigheid doch is ook als factor voor een samenbindend verenigingsleven, natievorming, nationale trots, criminaliteit- en gezondheidspreventie van eminent belang.

Bovendien kan sport ook in belangrijke mate bijdragen in het bruto nationaal product. Genoegzaam is gebleken dat surinamers enorm veel talent hebben in diverse takken van sport. De taak van de overheid is dan het scheppen van die voorwaarden waardoor deze ader van de samenleving optimaal tot wasdom kan komen. Een voorwaardenscheppend beleid moet het mogelijk maken dat:

1. Het managementniveau van de diverse sportorganisaties op een veel hoger peil komt te liggen. Professionalisme zal over het algemeen moeten worden nagestreefd.
2. Het particulier initiatief die rol kan vervullen die voor haar is weggelegd om de optimale groei niet slechts te helpen bewerkstelligen, maar deze ook te helpen continueren.
3. De actieve en passieve participatie aan de sport beter vorm en inhoud kan worden gegeven, zodat Suriname wederom naam en faam verwerft in de regio en in de wereld. Een belangrijk

uitdaging hierbij is uiteraard hoe inhoud zal worden gegeven aan de wens uit de gemeenschap voor het invoeren van de dubbele nationaliteit.

Het beleid zal er op gericht moeten zijn de sport in de ruimste zin des woord te integreren in het sociaal maatschappelijk en economische leven in Suriname:

1. Het bewerkstelligen van een samenhangend en een ondersteunend geheel van wedstrijden voor jeugdigen, zowel nationaal als internationaal. Daarbij moeten de bestaande korte scholencompetities uitgroeien tot een landelijk karakter die in een ruimere periode worden afgewerkt.
2. Het bewerkstelligen van een systeem van lichamelijke opvoeding, sport en spel, doelend op verantwoorde concepties ten aanzien van de psychomotorische ontwikkeling van jeugdigen, mede ter bereiking van optimale prestaties.
3. Via een infrastructuur van de departementen komen tot een massale deelname van ambtenaren aan sport en spel, evenals evaluatie en een nieuwe opzet van het Interdepartementaal Sporttoernooi.
4. De rehabilitatie van bestaande sportcentra die in deplorabele staat verkeren en de gestaagde bouw van nieuwe sport- en buurtcentra in alle wijken, volgens een standaard concept. Hierbij zal vooral aandacht worden besteed aan de ontwikkeling van een concept dat gericht is op het onderhoud en de instandhouding c.q. verantwoord beheer van deze centra. Ook zullen de centra moeten worden voorzien van adequate opvangmogelijkheden ten behoeve van de uitwisseling van jeugd- en sportgroepen.
5. Instellen van een nationaal sportfonds die wordt opgebouwd door bijdragen van de overheid, parastatale bedrijven, particulieren en internationale organisaties.
6. Studie, voorbereiding en realisatie van (verkorte) opleidingen over het gehele land, teneinde de door de activiteiten van het ministerie verwachte ontwikkelingen binnen de diverse takken van sport gaande te houden en te stimuleren.
7. De lichamelijke opvoeding, sport en spel daadwerkelijk doen verzorgen op elke school, dat wil zeggen op alle niveaus van onderwijs in alle districten. In dit verband zal het schoolzwemmen verplicht moeten worden gesteld vanaf een nader vast te stellen leerjaar.
8. Voorbereiding en realisatie van een centrum voor dienstverlening, dat sport- en jeugdorganisaties te hulp komt, onder meer in verband met hun administratieve organisatie.
9. Decentralisatie van de sportkeuring en het opzetten van een sportfysiologisch onderzoeks- en ontwikkelingscentrum, teneinde een eigen surinaamse sportwetenschapsbeoefening op gang te brengen, het een en ander in samenwerking met de Faculteit der Medische Wetenschappen van de AdeK-universiteit van Suriname.
10. Op schema c.q. in kaart brengen van alle jaarlijkse conferenties in UNESCO verband, met concrete uiteenzetting van de betekenis voor participatie door overheids en niet-overheidsorganisaties.

11. De ondersteuningsmogelijkheden via internationale overkoepelende sportorganisaties waaronder het IOC, de IAAF, de FIFA, e.d. moet beter in kaart worden gebracht en zo optimaal mogelijk worden benut.

4.8 Volksgezondheid

4.8.1 De uitgangspunten

1. Gezondheidszorg dient voor iedereen in Suriname toegankelijk te zijn en basiszorg dient in het hele land te worden aangeboden. De kwaliteit van deze basiszorg dient in alle delen van het land te worden gegarandeerd.
2. Gezondheidszorg is een sector waarin wetten en regelgeving voor het vaststellen van voorwaarden, prijzen en tarieven, geen rekening houden met zuiver winstoogmerk. De financiering van de openbare gezondheidszorg is primair een overheidstaak en wordt gefinancierd uit de staatsbegroting.
3. Het is de taak van de overheid om condities te helpen scheppen waaronder burgers in staat zijn het vastgestelde basispakket van curatieve zorg, waaronder de persoonlijke preventie voor zichzelf en van hun afhankelijke gezinsleden te financieren.
4. De overheid zorgt door middel van wet- en regelgeving, begeleiding en ondersteuning van de noodzakelijke processen, voor de beschikbaarheid van betaalbare ziektekostenverzekeringen waarin ook het gedefinieerde basispakket persoonlijke preventie wordt meeverzekerd.
5. De overheid draagt bij aan premiebetalingen van hen die volgens de in de wet aangegeven criteria daarvoor in aanmerking komen (premieondersteuning voor sociaal zwakkeren).
6. Toegang tot schaarse (super)specialistische zorg wordt voor zover beschikbaar, geboden aan alle burgers zonder aanzien des persoon.
7. Het vrijhouden van het woon- en leefmilieu van schadelijke stoffen, is primair een verantwoordelijkheid van de overheid.
8. Gezondheidsvoorlichting en opvoeding van kinderen en jongeren is een gedeelde verantwoordelijkheid van de ministeries die verantwoordelijk zijn voor gezondheidszorg, jeugd en onderwijs.
9. Gezondheidsproblematiek en leefmilieuproblematiek die vanwege de omvang en/of de aard een acute of directe en fundamentele bedreiging vormen voor de totale samenleving, dienen middels speciale programma's te worden aangepakt, die indien nodig ministeriele beleidsgebieden overstijgen.

4.8.2 Het uit te voeren beleid

Het gehele gezondheidssysteem (opleidingsinstituten, ziekenhuizen, poliklinieken, RGD, laboratoria, service centra, apotheken, tandartsenpraktijken, opticiëns, verzekeringsmaatschappijen, ec.) in Suriname en de wijze van financiering dient geëvalueerd te

worden. De inzet van een dergelijke evaluatie is dat de steeds terugkomende problemen van structurele aard eindelijk duurzaam worden opgelost. Het sluitstuk van een dergelijke evaluatie is de instelling van een kwaliteitsgarantiesysteem die terugval dient te voorkomen. Vooruitlopend op deze evaluatie kan alvast worden gedacht aan het volgende;

1. Financiering van de curatieve zorg en de persoonlijke preventie. Dit is een belangrijke voorwaarde voor gelijke toegang tot zorg voor de hele bevolking.
2. Verbetering van de bereikbaarheid en de kwaliteit van de zorg door uitbreiding en spreiding van de faciliteiten en door verdere verbetering van de opleiding voor gezondheidsassistenten en uitbreiding van het artsenbestand.
3. Verbetering van de preventieve zorg door toekenning van meer middelen op de staatsbegroting, het uitbreiden van het aantal gezondheidswerkers in deze sector en een drastische uitbreiding van de activiteiten in dit verband.
4. Verbetering van het leefmilieu en opvoering van de voedselveiligheid.
5. De continuering van het gefaseerd programma voor de verbeterde drinkwatervoorziening in samenwerking met daarvoor verantwoordelijke ministeries.
6. Het propageren, ondersteunen en uitbreiden van de thuiszorg.
7. Het verbeteren van de gezondheidsvoorlichting door en voor vrouwen, jeugd, buurtverenigingen enzovoorts en via radio en TV en in het onderwijs.
8. Het uitbreiden en verbeteren van de voorzieningen voor gezondheidswerkers ten behoeve van de districten en vooral het binnenland (woningen, energie, transport).
9. Het terugdringen van de braindrain onder de werkers in de gezondheidszorg door o.a. de werkomstandigheden voor deze categorie werkers successievelijk te verbeteren.
10. Het evalueren en afstemmen van de opleidingen voor gezondheidswerkers, apothekers, algemeen artsen, specialisten, etc. op de nationale behoeften.
11. Het bevorderen van lokaal medisch onderzoek, in het bijzonder met betrekking tot de ontwikkeling van medicamenten uit ons plantenrijk.
12. Het vergroten van de capaciteit van de eigen productie van geneesmiddelen, zonodig onder licentie en het bijwerken van de medische klapper.
13. Het verbeteren en uitbreiden van de medische zorg voor zuigelingen, jeugdigen, vrouwen, bejaarden en gehandicapten.
14. Het actualiseren van de wettelijke regels rondom opnamen, verpleging en nazorg van psychiatrische patiënten, terwijl waar nodig speciale opvangcentra voor onder andere goede nazorg opgezet zullen worden. Hierdoor zal het publieke leven worden gevrijwaard van medeburgers die minstens als “lastig” gekwalificeerd moeten worden.

15. Het serieus ter hand nemen van de decentralisatie van de intramurale gezondheidsvoorzieningen naar de districten toe, evenals de plaatsing van EHBO en andere noodzakelijke diensten hierbij.
16. Internationaal, voornamelijk in de regio, te kijken naar training- en uitwisselingsprogramma's voor kaders in de gezondheidszorg en naar mogelijkheden van onderzoek en behandeling van patiënten.
17. Het doorstoten naar een Algemene Ziektekosten Verzekering.

4.9 Milieu

4.9.1 De uitdagingen

Klimaatverandering verdient, vanwege de enorme impact op het milieu en dus de gehele samenleving, speciale aandacht van elke serieuze regering. De talrijke hedendaagse uitdagingen op het gebied van milieu in dit kader zijn o.a. als volgt:

1. De aanval op de infrastructuur van ons land door:
 - a) de verhoogde zeespiegel dringt tot diep de kustvlakte in en legt wegen, sluisen en gemalen onder water over de gehele breedte van onze kustvlakte;
 - b) het indringen van het zout zeewater vernietigt de vruchtbare kustvlakte en levert de aldaar gevestigde rijstboeren in het westen van ons land grote problemen op.
2. De ongerepte bossen bedekken 94% van het Surinaams grondgebied en kunnen een belangrijke wereldbijdrage leveren om klimaatverandering tegen te gaan door de uitstoot van CO₂ in de atmosfeer te vertragen. Door de verkoop van 'carbon credits' kan Suriname bovendien op de internationale carbonmarkt geld verdienen. De uitdaging is dus om onze bossen in stand te houden en toch economisch voordeel hiermee te hebben. De uitvoering van het Suriname REDD+ programma is in volle gang en zal worden voortgezet.
3. Klimaatverandering brengt ook met zich mee lange droge seizoenen – el niño – en lange natte seizoenen – la niña. De uitdaging is hoe hiermee om te gaan.
4. Suriname beschikt ook over enorme zoetwatervoorraden welke beschermd moeten worden tegen contaminatie wegens milieuvervuiling, zodat ook toekomstige generaties hiervan kunnen profiteren.

4.9.2 Het uit te voeren beleid

Ter bescherming van ons milieu wordt het navolgende beleid voorgestaan:

1. Een Milieu Effecten Studie zal wettelijk verplicht moeten worden gesteld voor alle relevante projecten. Van reeds bestaande ondernemingen zal een Milieu Effecten Rapportage gevraagd worden.

2. De onnodige schade die wordt toegebracht aan het milieu in naam van ontwikkeling zal gestopt worden. Suriname heeft de unieke mogelijkheid om als het “groenste” land ter wereld tegelijkertijd haar natuurlijke hulpbronnen aan te wenden en toch haar milieu te beschermen.
3. Suriname zal zich onderscheiden als land die haar bos en waterpotentieel ziet als een levensader voor toekomstige generaties. Voorkomen moet worden dat de waterbronnen vervuild raken en dat het waterpotentieel dan verloren gaat.
4. Bij de bescherming van de Surinaamse bossen hebben de Inheemsen en Marrons door de eeuwen heen een wezenlijke bijdrage geleverd en mede door hun inspanningen en gevoerde strijd beschikt Suriname nog steeds over haar bossen. Deze Surinamers moeten dan ook op elk niveau betrokken worden bij de besluitvorming over de bossen.
5. Studies hebben al uitgewezen dat Suriname zwaar getroffen zal worden door de gevolgen van klimaatsverandering en een gedegen aanpak hiervan zal op korte termijn moeten geschieden.
6. De ongecontroleerde milieuvervuiling door in het binnenland opererende goudbedrijven (legaal en illegaal) vanwege hun kwikgebruik, zal gecorrigeerd moeten worden. Hun activiteiten zullen onder toezicht van de staat gebracht moeten worden.
7. Het ontbreken van een moderne milieuwetgeving kan niet langer worden geaccepteerd. Bijstelling en afkondiging van de ontwerp milieuwet en de ontwerp mijnwet zullen dan ook met de nodige prioriteit ter hand genomen moeten worden. Ook zullen de bestaande wetten en regelgeving (afvalstoffenwet en de boswet, etc.) op dit stuk gemoderniseerd moeten worden.
8. Het instellen van een Bos-en Natuur Autoriteit Suriname (BOSNAS).

4.10 Arbeid & Welzijn

4.10.1 De belangrijkste problematiek

1. Een belangrijk deel van de beroepsbevolking is werkloos zonder dat er enige werkloosheidsuitkering voor handen is. Men kan slechts in aanmerking komen voor een on- en minvermogen kaart voor kosteloze medische hulp.
2. De woonsituatie voor een groot deel van onze werkende klasse lijkt uitzichtloos, al is er reeds op bescheiden schaal begonnen met de bouw van betaalbare woningen voor de bevolking.
3. De opvang van oude van dagen en gehandicapten is zeer slecht geregeld wat zich vertaalt in een structureel tekort aan bejaardentehuizen en opvangcentra voor gehandicapten.

4.10.2 Het uit te voeren beleid

1. De partij politieke afhankelijkheid van onze senioren burgers moet worden doorbroken, zodat zij een menswaardiger bestaan kunnen hebben.

2. Bekeken moet worden op welke wijze het bestaande regiem van sociale verzekeringen, verder kan worden verbeterd. Onder andere wordt gedacht aan;
 - De verdere verhoging van de kinderbijslag en AOV,
 - Zwangerschapsuitkeringen voor losse arbeiders,
 - nabestaanden pensioen (weduwen en wezen),
 - De opzet van een solidariteitsfonds en
 - Een werkloosheidsverzekering (tijdelijk opvangsysteem).
3. Voor wat betreft het eerder genoemde solidariteitsfonds moet worden gedacht aan de bekostiging van de opvang, begeleiding, verzorging c.q. verpleging van onze invaliden. Uit dit fonds zullen ook bij acute rampen, zoals brand en andere nog te definiëren sociale calamiteiten, uitkeringen gedaan worden.
4. Het systeem van crèches in de woonwijken, waardoor vooral alleenstaande moeders met kinderen geholpen zijn, zal weer ter hand worden genomen. Tevens zullen de crèches, daar waar er behoefte daaraan bestaat, ook functioneren als kindernachtverblijven, zodat ook s' nachts werkende ouders hier met hun kinderen terecht kunnen voor verantwoorde kinderoppas.
5. Samen met de bestaande vrouwenorganisaties (vorm krijgend in het nationaal vrouwenplatform) zal direct worden overgegaan tot de formulering van een samenstel van maatschappelijke voorzieningen, plannen en programma's, rechten en verantwoordelijkheden, genaamd het vrouwenstatuut. Dit statuut zal de gelijke en gelijkwaardige positie van de vrouw tot een verworvenheid moeten maken.
6. Voor zestigplussers zal samen met hun organisaties een ouderenstatuut worden vastgesteld, om te garanderen dat Surinamers na jarenlange harde arbeid, de juiste waardering en een verzekerd bestaan verkrijgen. Intussen is bij wet reeds een algemene pensioenregeling tot stand gekomen, waardoor straks een ieder verzekerd zal zijn van een basispensioen. Verder is de indexering van de AOV-uitkering aan de orde, intra- en extramuraal bejaardenwerk, gratis openbaar transport, etc.
7. Het is de hoogste tijd dat ook aan de gehandicapte mens de juiste ondersteuning wordt gegeven. Hiertoe zal er samen met hun organisaties een nationaal handvest voor gehandicapten geformuleerd worden. Integratie, gelijkwaardige tewerkstelling en beloning, medische verzorging, opvang, begeleiding, sport en recreatie, etc., zullen in dit handvest vastgelegd worden.
8. Grote aandacht zal besteed worden aan vermogensvorming in het algemeen en in het bijzonder gericht op de wederopkomst van de middenklassen in onze maatschappij. Aan deze middenklasse zal weer bestaansrecht en ontwikkelingsmogelijkheden moeten worden gegeven. In dit verband zullen ook de sociaal-economisch zwakkeren door middel van een gericht stimuleringsbeleid de mogelijkheden geboden worden aan bezit- en vermogensvorming te doen. Dit zal geschieden door vergemakkelijking van het verkrijgen van bouwkavels en -kredieten, het vergemakkelijken van het verkrijgen van volkswoningen in huurkoop, voor familiekring van het verkrijgen van kredieten voor economische activiteiten door middel van het op te richten coöperatieve volksontwikkelingsfonds.

9. Voorgesteld wordt om alle individuen en groeperingen die een sociaal project in de ruimste zin des woord (vormingscentrum, buurtcentrum, crèche, internaat, weeshuis, bejaardencentrum, sportcentrum, recreatiecentrum, wooncentrum, medisch centrum, instelling voor gehandicapten, enigerlei opvang -of begeleidingscentrum) willen initiëren, te verplichten bij het hiermede belaste ministerie een verklaring van geen bezwaar aan te vragen. Alleen met deze verklaring, een soort sociale vergunning, kunnen personen danwel groeperingen ter zake, het project beginnen. Adequate structurering en coördinatie van particuliere initiatieven zijn hierdoor beter mogelijk, waardoor het sociale krachtiger kan functioneren.
10. In alle gevallen waar men vindt dat men geen genoegdoening heeft kunnen vinden, of als men vindt onheus behandeld te zijn, danwel nodeloos aan het lijntje te worden gehouden, enzovoorts, zal men zich kunnen wenden tot een spoedig op te richten klachtenbureau. Dit bureau zal dan op gepaste wijze in overleg treden met de betrokken instantie(s), om het also daarheen te leiden dat de klacht in kwestie correct wordt behandeld. Het klachtenbureau zal ook een opvoedende taak hebben naar de cliënten en dienstverleners toe door middel van radio- en TV-programma's, via buurtcentra, enz..
11. De opvang en begeleiding van zwervers en behoeftigen van overheidswege in daarvoor geschikte accommodaties zal na evaluatie eventueel bijgesteld moeten worden. In dat kader wordt ook de financiële of materiele ondersteuning overwogen aan partikuliere instellingen of instanties die zich bezighouden met de opvang en begeleiding van zwervers en geestelijk gestoorden.
12. Aangepaste werkgelegenheid en recreatie voor geestelijk- en lichamelijk gehandicapten en een voorlichtingscampagne voor het omgaan met deze groep burgers.
13. Het bouwen van woningen zal na de overwinning van de geconstateerde kinderziektes op nog grotere schaal worden voortgezet.
14. In navolging van de verschillende sociale wetten zal moeten worden nagegaan hoe het probleem van werlozen zonder werkloosheidsuitkering in de surinaamse situatie opgelost kan worden.
15. Het bevorderen van gemeenschapsparticipatie bij het onderhouden van het milieu, waarbij de overheid het goede voorbeeld zal geven.

4.11 Internationale Betrekkingen

4.11.1 De uitgangspunten

1. Voortaan zal uit efficiëntie overwegingen onder dit beleidsgebied voortaan ook de internationale handel worden opgenomen. Handel is inherent aan internationale betrekkingen en behoeft als zodanig dus niet expliciet genoemd te worden in de naamgeving van dit beleidsgebied. Om dezelfde redenen is het van belang dat ook "ontwikkelingssamenwerking" onder dit beleidsgebied wordt opgenomen.
2. Het huidige beleid dat gericht is op het behartigen van het rationele Surinaamse belang, zal in

de komende beleidsperiode worden voortgezet. Wanneer dit uitgangspunt gehanteerd wordt, dan zal gauw blijken dat landen als de USA, Brazilië, China, Frankrijk, India, Indonesië en Mexico van groot belang zijn voor ons land. De relatie met dergelijke landen zal dus verder moeten worden uitgediept.

3. Het gaat er verder om dat wij als Surinaams volk collectief herkenbaar zijn en gaan deelnemen in het regionale en mondiale statenverkeer. Om dit laatste mogelijk te maken is het van belang dat wij uit het relatieve isoloment geraken door de gebrekkige luchtvaartverbindingen. Dit kan door deze verbindingen uit te breiden en te intensiveren, waarbij onze luchtvaart infrastructuur natuurlijk aan alle internationale vereisten moet gaan voldoen. Obstaten om dit doel te bereiken zullen zoveel mogelijk moeten worden weggenomen.
4. Suriname is een relatief klein land waardoor we andere landen onze wil niet kunnen opleggen en geen wezenlijke invloed kunnen uitoefenen op internationale krachten. Dit gegeven maakt dat wij in het internationale verkeer andere instrumenten zullen moeten hanteren om onze belangen veilig te stellen.
5. In de Surinaamse situatie is het bovendien van belang dat de diplomatie als ontwikkelingsinstrument functioneert. Concrete invulling geven aan de zogenoemde economische diplomatie behoort een van de prioriteiten te zijn. Kennis van de nationale behoefte, de nationale mogelijkheden, de nationale beperkingen en de nationale vraagstukken behoren daarbij de leidraad te zijn opdat gerichte oplossingsmodellen gezocht kunnen worden met buitenlandse partners.
6. Naast de economische diplomatie zal ons land in haar buitenlands beleid natuurlijk ook op volwassen wijze moeten bijdragen in de discussies en besluitvorming voor wat betreft internationale vraagstukken. Zaken zoals de WTO-onderhandelingen, Economische blokvorming, Grensoverschrijdende criminaliteit, de FTAA, Vredes missies en Armoede, Milieu en Veiligheidskwetsies gaan dwars door en over geografische grenzen heen en vragen dan ook een speciale aandacht.
7. De benadering van internationale veiligheidsvraagstukken is drastisch gewijzigd na de terroristische aanslagen in New York op 11 September 2001 en de daarop volgende ontwikkelingen. Verder spelen de recente ontwikkelingen in diverse delen van de wereld (Venezuela, Syrië, Irak, Iran, Oekraïne, Nigeria, etc.) thans boekdelen. Ons land zal een duidelijk onderbouwde visie moeten ontwikkelen om bij te dragen in de oplossing in deze situaties naar tevredenheid van alle betrokken partijen.
8. De herstructurering van de wereldeconomie is in volle gang, waarbij met het oog op economische schaalvergroting landen zich verenigen op regionaal niveau tot handelsblokken waarbij de economische grenzen geleidelijk aan vervagen en economische integratie steeds meer vorm krijgt. De voortschrijdende liberalisatie van de markteconomie, een vrij verkeer van goederen, diensten, kapitaal, informatie en arbeid vormen de bouwstenen voor de internationale vrije handel onder het wakende oog van de WTO. Mondialisering is mede gevoed door de snelle ontwikkeling van de Informatie en Communicatie Technologie (ICT) de nieuwe realiteit van vandaag.

9. Suriname behoort tot de groep kleine en kwetsbare Staten. *Klein* voor wat betreft de bevolking en de bevolkingsdruk, de economie en relatief klein wat betreft landoppervlakte. *Kwetsbaar* in economische zin, in militaire zin, ten opzichte van internationale criminaliteit, illegale drugs en wapenhandel en transport [achterland is dun bevolkt en landingsongeschikt]. Als gevolg van het vorenstaande zijn wij zwak in de internationale politieke en diplomatieke positionering.
10. De buitenlandse politiek van Suriname is over de afgelopen jaren sterk achteruitgegaan als gevolg van de infiltratie van de partijpolitiek en het gebrekkige beleid vwb de opleiding en vorming van nieuwe diplomaten. Gevolgen:
 - Demotivering van carrière diplomaten en navenant gebrek aan professionalisme in ons internationaal optreden.
 - In plaats van concentratie van inspanningen heeft er een onterechte spreiding van onze diplomatieke missies in het buitenland plaatsgevonden.
 - Onderbenutting van onze (culturele) mogelijkheden in de regio met bijvoorbeeld de enorme markt voor Surinaamse muziek in Noord Amerika en het Caribische Gebied.
11. Het beleid zal gericht moeten zijn op de **dekolonisatie en natiebouw, de benutting van internationale financieringsmogelijkheden en het aangaan van technologische samenwerking.**
12. Onze buitenlandse politiek moet leiden tot een **gestadige versterking van onze internationale onderhandelingscapaciteit** door het accent te verschuiven van politieke naar economische diplomatie.
13. Uitvoering van een beleid van relatie-ontwikkeling in concentrische cirkels, met **onze buurlanden Frankrijk, Guyana, Venezuela en Brazilië als eerste en belangrijkste cirkel** voor integratie en penetratie; vervolgens de subregio in CARICOM, ACS, CARIFORUM en OAS verband etc.

4.11.2 Het te voeren beleid

Op basis van de eerder genoemde uitgangspunten is het te voeren beleid als volgt;

1. Formele toevoeging van de onderdelen “Ontwikkelingssamenwerking” en “Internationale Handel” aan het beleidsgebied “Internationale Betrekkingen”.
2. Herscholing van diplomaten door terug te keren naar gediversifieerde opleidingscentra gekoppeld aan een lokale opleiding welke verzorgd zal worden door de Universiteit van Suriname in samenwerking met o.a. het Rio Branco Instituut in Brazilië en de UNDP.
3. De opzet en uitvoering van een strategisch plan voor de vestiging van buitenlandse missies waarbij de doelstellingen per missie duidelijk en meetbaar moeten zijn. In eerste instantie zal gewerkt moeten worden aan de intensivering en kwaliteitsverbetering van onze missies in de grenslanden.

4. Het opzetten van een “Suriname House” (SH) in Amsterdam, Miami, Port of Spain, Fort de France [Martinique] en Hong Kong als een samenwerkingsvorm tussen de Overheid en het Surinaamse, export en toerisme gerichte bedrijfsleven. In zo een SH huist een Consulaat Generaal, een Surinaams restaurant, permanente missie voor handel en export, een permanente expositie van de investering c.q. handelsmogelijkheden van en naar Suriname, een professioneel ingerichte ruimte voor toeristeninformatie en boekingsmogelijkheden voor reizen naar Suriname op het in het gebouw gevestigde SLM kantoor. Ook moet de mogelijkheid om Surinaamse kustenaars periodiek te laten exposeren worden overwogen. Voor commercieel gebruik t.b.v. van de ‘huurders’ moet er een ITC centrum zijn gekoppeld aan een flexibele vergaderfaciliteit. SH’s worden gemanaged door een ‘house host’ die wordt aangewezen door bijvoorbeeld het Business Forum Suriname.
5. Inhuren van een ‘realtor’ met internationale ervaring voor het opzetten van een ‘sui generis’ N.V. die huurkosten van onze diplomaten in het buitenland tot een minimum post maakt op de begroting. Deze open N.V. is voor 55 procent in handen van de Staat en voor 45 procent in handen van lokale ondernemers die daarvoor, via een transparante procedure, in aanmerking komen.
6. Er moet een Wet op de buitenlandse dienst komen en de Consulaire Wet moet herzien worden. Om de buitenlandse dienst zo professioneel mogelijk te houden, moet de wet o.a. voorzien in kwaliteit, opleiding en ervaringseisen voor bevorderingen binnen de diplomatieke dienst.
7. Suriname zal bij het aangaan en bij het onderhouden van haar internationale betrekkingen zich baseren op de universeel erkende principes en normen van het internationale recht zoals vervat in het handvest van de Verenigde Naties. Suriname zal zich in dit kader laten leiden door de principes van wederzijds respect voor de soevereiniteit en territoriale integriteit van staten, niet-inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van staten, het oplossen van geschillen middels dialoog en respect voor de mensenrechten en vrijheden.
8. Het buitenlandse beleid van Suriname zal erop gericht zijn om haar soevereiniteit te waarborgen middels het aangaan van vriendschappelijke betrekkingen met alle landen van de wereld en het versterken van haar positie binnen de internationale gemeenschap. In dit verband zal Suriname haar nationale veiligheid en vitale belangen met prioriteit waarborgen en versterken middels de toepassing van politieke en diplomatieke middelen.
9. Ons buitenlandsbeleid zal gebaseerd zijn op de principes van “economische diplomatie” en van “equal partnership”. Dit beleid zal verder gekenmerkt zijn door principes van diversificatie van buitenlandse betrekkingen en van bilaterale ontwikkelingsrelaties.
10. Suriname zal voor de oplossing van haar historische grensgeschillen met haar buurlanden Guyana en Frankrijk (La Guyane) primair gebruik moeten maken van de internationaal beschikbare diplomatieke en rechtsmiddelen. In dit kader is het van belang om de betrekkingen met m.n. Brazilië, Frankrijk (La Guyane), Venezuela en Guyana nauw aan te halen.
11. De relatie met Brazilië zal meer inhoud moeten worden geven en uitgebreid tot een gestructureerd partnerschap. Daarbij zal bijzondere aandacht moeten worden geschonken aan economische samenwerking gericht op het creëren van joint-ventures, overdracht van

technologie, en het aantrekken van expertise. Het beleid om Surinaamse studenten te doen opleiden aan Braziliaanse universiteiten zal moeten worden voortgezet en opgevoerd. Met Brazilië zal voorts samengewerkt moeten worden op het gebied van de immigratie, veiligheid m.n. voor wat betreft het Amazone regenwoud en de grensoverschrijdende misdaad in het algemeen. Gelet op de actieve open grenzen, zal ook op het gebied van de gezondheidszorg intensief samengewerkt moeten worden. Het realiseren van een wegverbinding tussen Suriname en Brazilië zal met prioriteit moeten worden nagestreefd.

12. Met Frankrijk (La Guyane) zal eveneens een partnerschaprelatie moeten worden ontwikkeld waarbij de samenwerking op de gebieden van handel, industrie, veiligheid, personenverkeer, communicatie en gezondheidszorg zullen moeten worden geïntensiveerd. De aanleg van een vaste oeververbinding over de Marowijne rivier zal met prioriteit moeten worden nagestreefd. In dit kader zal aan Frankrijk ook een stuk economisch belang in Suriname moeten worden verschaft.
13. Met Guyana zal de functionele samenwerking op het gebied van gezondheidszorg en het personenverkeer verder moeten worden uitgebreid. Ook de besprekingen inzake de grenskwestie zullen moeten worden voortgezet met het oog te geraken tot een spoedige oplossing van dit slepend probleem.
14. Met Venezuela zal de samenwerking op het gebied van veiligheid, wetenschap en technologie, energie en visserij verder moeten worden opgevoerd.
15. Suriname zal haar bilaterale relaties in de regio verder moeten versterken met o.a. de VSA, Canada, Mexico, Argentinië, Chili en de Caricom lidlanden T&T, Jamaica en Barbados.
16. Op het Aziatische continent zal nauw samengewerkt moeten worden met o.a. China, Japan en India belangrijke donorlanden die traditioneel altijd bereid zijn geweest om ons land bij te staan, alsook met Zuid-Korea, Indonesië, Maleisië en Singapore.
17. De relaties zoals die traditioneel zijn gegroeid met de landen op het Europees continent zullen verder moeten worden onderhouden en versterkt. Vooral met België (Vlaanderen) zullen mogelijkheden voor samenwerking gericht op onderwijs en juridische aangelegenheden verder moeten worden uitgediept.
18. Voor wat betreft Afrika zullen de betrekkingen met in ieder geval Ghana actief moeten worden ontwikkeld.
19. De meerwaarde door het onderhouden van betrekkingen met de landen in het Midden Oosten zal onderzocht moeten worden. Indien relevant dan zullen waar nodig de diplomatie missies moeten worden opgezet.
20. Het is duidelijk dat het internationale proces tot blokvorming naast de reeds bestaande Europese Unie, op termijn zal zorgen voor het ontstaan van een aantal nieuwe economische blokken waaronder een Zuid-Amerikaanse, een Noord Amerikaanse, een Afrikaanse, een Aziatische, en een Midden-Oosterse. Ons land is lid van het Zuid-Amerikaanse vaste land en de Caricom en zal bewust moeten participeren in dit proces van blokvorming. Bovendien zal zij zich ook moeten voorbereiden op de mogelijke consequenties voor de handel met haar traditionele handelspartners.

21. We dienen we ten spoedigste voordat FTAA werkelijkheid wordt zonder veel fanfare vrijhandelsverdragen aan te gaan met zowel individuele landen als met handelsblokken op basis van reciprociteit met het minimale aan tarief en niet-tarief barrières en het minimale aan origine regels. Het beschermen van specifieke producten zou geen probleem hoeven te zijn. De markten die hiertoe in aanmerking komen zijn Brazilië (lees MERCOSUL), ASEAN en het OIC GPS. Suriname zou in deze dus het bruggenhoofd worden van Azië binnen FTAA en van FTAA en Azië in OIC GPS.
22. Ons land zou voorts als depot en shoppers paradise kunnen dienen naar de Caricom regio toe in eerste instantie ten behoeve van Aziatische en Braziliaanse producten maar later ook van producten uit de VSA, Mexico, het Midden Oosten en delen van Oost Europa. Het is ook mogelijk dat landen als T&T of Colombia en Venezuela ook besluiten een deel van hun producten van hieruit te distribueren.
23. Suriname zal actief moeten blijven participeren in de VN en haar instituten en zal moeten blijven bijdragen aan het verder versterken van dit multilateraal orgaan. Ons land zal zich ook moeten inzetten om de “Global Millennium Goals” te realiseren.
24. De betrekkingen met de Internationale multilaterale financieringsinstellingen zoals het IMF, IDB, EU-ACP, IsDB, UNASUR en de Wereldbank zullen moeten worden gerationaliseerd.
25. Met de OAS en de IDB zullen de relaties moeten worden versterkt en zal in het kader van de mondialisering veelvuldig gebruik moeten worden gemaakt van hun expertise en financieringsmogelijkheden om het proces van integratie in FTAA verband te ondersteunen. In dit kader zal ook het contact met de SELA en de CDCC moeten worden geïntensiveerd.
26. Suriname zal haar betrekkingen met de regionale integratiebewegingen zoals CARICOM, MERCOSUR, ANDEAN COMMUNITY, ACS etc. moeten blijven ontwikkelen met het oog op de oprichting van de FTAA.
27. Als lidstaat van de CARICOM zal Suriname de gezamenlijk genomen standpunten van deze integratiebeweging moeten blijven uitdragen en zich blijven inzetten voor het realiseren van haar doelstellingen. Suriname zal eveneens de mogelijkheden van de CDB en de Caribbean Investment Fund moeten benutten.
28. Suriname zal in het kader van de relaties tussen de EU/ACP zich samen met de leden van de CARIFORUM moeten blijven inzetten om maximaal voordeel te halen uit de mogelijkheden die zich aandienen. In dit verband zal te alle tijde het Surinaamse belang op het gebied van de rijst en bananen export moeten worden bevorderd.
29. Suriname zal haar lidmaatschap van de OIC moeten aanwenden om de economische betrekkingen met de lidlanden te bevorderen en via de werkmomen van die organisatie kapitaalstromen naar ons land te creëren.
30. Ons land zal moeten streven om met de ASEAN en de OAE tot verdragsmatige samenwerking te geraken en daarbij de relaties trachten te versterken.
31. Met het oog op de huidige situatie van groeiende immigratie en vooral ook met betrekking tot de gevolgen van verdere immigratie door de voorgenomen snelle economische

ontwikkeling van ons land, is het noodzakelijk geworden de immigratiewetgeving verder aan te passen aan de nieuwe omstandigheden. Want hoezeer wij ook buitenlandse investeerders, ondernemers en arbeidskrachten verwelkomen ter ondersteuning van onze ontwikkeling, Surinamers zullen onder alle omstandigheden op de eerste plaats dienen te blijven en altijd de voorkeur genieten. Alleen daar waar Surinamers niet beschikbaar zijn, zullen buitenlanders toegelaten moeten worden.

32. De nieuwe Immigratie wetgeving zal voorts zodanig zijn van inhoud, dat voorkomen wordt dat het maatschappelijke evenwicht en de sociale harmonie in onze samenleving door de immigratie verstoord wordt. De juridische status van de buitenlandse migrant zal in deze zin duidelijk geformuleerd dienen te zijn in de wet.

4.12 Financiën

4.12.1 Uitdagingen en doelen

De NDP heeft zich met de aan haar toevertrouwde regeerverantwoordelijkheid in de periode 2010-2015 beijvert, om een prudent monetair financieel beleid aan de dag te leggen met in het kielzog garantie voor groei en het scheppen van condities voor een duurzame sociaal economische ontwikkeling ten bate van de huidige en toekomstige generaties. Het pad naar economisch succes is echter moeilijk en lang en vergt een enorme nationale inspanning die bij consistente implementatie in de naaste toekomst zal leiden tot het zo gewenste tastbare succes. Daarbij is nationale coöperatie tussen politieke partijen en de opbouw van een plan-, productie- en exportcultuur met nationale beheersbaarheid een randvoorwaarde. Mede op basis van de verkregen inzichten in de afgelopen periode is het te voeren financieel-monetaire beleid nader gedefinieerd. De uitdagingen in dit kader zijn:

1. De terugval in de marktprijzen voor aardolie, goud en aluinaarde heeft ons land hard getroffen. De uitdaging is thans om ondanks dit gegeven de positieve ontwikkeling van onze economie in stand te houden.
2. Middels de introductie van de “government take” heeft de overheid het grootste aandeel in de brandstofprijzen naar zich toegetrokken. Verder heeft men de pomprijzen laten mee fluctueren met de wereldmarkt prijzen, waardoor de prijsvorming in de economie en ook het resterende netto besteedbaar inkomen van de gemiddelde burger mee fluctueert.
3. Het ambtenarenapparaat is in omvang gegroeid naar een onverantwoord niveau. Het is de hoogste tijd dat begonnen wordt met de rationalisatie.
4. Van de werkenden in Suriname vindt een vrij hoog percentage emplooi in de disproportioneel gegroeide dienstensector, waarbij het overheidsapparaat als enig alternatief, als vangnet dient door de schijncreatie van werkgelegenheid tegen lage lonen. Hier is tendele sprake van verborgen werkloosheid met onderbenutting van de arbeidskrachten. In de productiesectoren vindt een steeds meer afnemend deel emplooi in de bauxietsector. Dit wordt echter enigzins gecompenseerd door de toenemende werkgelegenheid bij de andere mijnbouwsectoren. Het resterende deel vindt in de andere schaarse productie activiteiten hun emplooi. Deze structuur is al jaren zo en heeft in alle decennia van politiekvoering geen wezenlijke verandering ondergaan.

5. De staat ontloopt een groot deel van de belastinginkomsten vanwege haar onvermogen om de steeds verder expanderende informele sector aan te pakken. Hierdoor worden de zichtbaren voor de fiscus onnodig zwaarder belast. Zeker in vergelijking met de omliggende landen in de regio.
6. Belastingheffing dient in ons land primair om inkomsten voor de staat binnen te halen en niet als sturingsinstrument. Door het laatste wordt de ruimte die er bestaat om de Surinaamse producent te beschermen tegen buitenlandse concurrenten, vrijwel niet benut.
7. Door de toetreding tot de “Caricom Single Market & Economy” (CSME) en de Free Trade Area of the Americas (FTAA) is de ruimte om invoerrechten te heffen verder afgenomen. De EPA moet dan ook kritisch worden geëvalueerd.
8. De verouderde en onnodig complexe wetgeving is in de praktijk nauwelijks van toepassing. Fiscale hervorming is daarom meer dan ooit noodzakelijk.

Het doel van het financieel-monetaire beleid is het ondersteunen van de voor ons land meest cruciale economische activiteiten en het scheppen van nieuwe financieel-monetaire condities, waardoor individuen en organisaties op zelfstandige en creatieve wijze een bijdrage kunnen leveren aan de nationale ontwikkeling. Hierbij beoogt het financieel-monetaire beleid ondersteunend te zijn aan een evenwichtige ontwikkeling van duurzame en niet duurzame productie. De speerpunten van het financieel-monetaire beleid zijn:

1. Versoepeling van de kredietverlening aan rendabele productie ondernemingen en projecten die kunnen exporteren, zonder te kijken naar eigen of vreemd vermogen verhouding op basis van instructies van de Centrale Bank van Suriname.
2. Evaluatie van de bestaande wet op de Investsur en operationalisering gericht op een moderne en effectieve investment promotion agency.
3. Uitgifte van concessies aan private nationale KMO's gericht op zelfvoorziening en export (visserij, mijnbouw, houtwinning).
4. Versnelde toewijzing van reeds ontsloten productiegebieden aan geïnteresseerde fulltime agrarische gezinsbedrijven.
5. Stimuleren van doelgroepen voor gezamenlijke aankoop van productiemiddelen, bijvoorbeeld de landbouwers.
6. Het versterken en vernieuwen van de taakstelling van het planorgaan, waarbij het o.a. belast wordt met het verstrekken van investeringsindicaties voor de verschillende productie ministeries.
7. Snelle uitvoering van projecten ter verbetering van de nationale energievoorziening.
8. Het bevorderen van oude ambachten en huisvlijt (promotion).
9. Ondersteunende maatregelen ter verhoging van de productie, zoals:

- geselecteerde kredietfaciliteiten
 - gegarandeerde inputvoorziening
 - fiscale facilitatie
 - subsidie van ondersteunende diensten zoals onderzoek, training, productontwikkeling, marktontwikkeling, etc.
10. Lopende grondaanvragen voor projecten, waarvan de aanvragers de financiële en economische haalbaarheid hebben aangetoond, versneld honoreren.
 11. Soepele doch beperkte toelating van vreemdelingen, indien zij op basis van hun kennis, technische opleiding en ervaring een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van het land.
 12. De werking van het marktmechanisme in de kapitaalmarkt, goederenmarkt en arbeidsmarkt behoeft verdere stimulans en van contraproductieve drempels gevrijwaard te worden.
 13. De spreiding van economische activiteiten moet verder naar geografische, demografische en sociaal economische behoefte ter hand genomen worden.
 14. Buitenlandse investeringsinitiatieven in kleinschalige dan wel middelgrote ondernemingen in de dienstverlenende sectoren moeten met wetgeving en stimulerende maatregelen worden afgestemd op de realistische marktcondities en omgebogen worden naar investeringen in middelgrote import vervangende of exportgerichte productie initiatieven.
 15. Het plegen van een nationale inspanning, om binnen afzienbare tijd (5-10 jaar) een duurzaam overschot op de lopende rekening van de betalingsbalans te realiseren.
 16. Uitgegeven gronden en concessierechten voor economische aanwending moeten worden geïnventariseerd en geëvalueerd op hun daadwerkelijke bijdrage aan de economie en daar waar nodig effectieve maatregelen treffen opdat de economische aanwending tot stand komt.
 17. Middels duurzaam overleg zullen de sociale partners tot overeenstemming moeten komen ten aanzien van het te voeren loon en prijsbeleid. Het hoeft namelijk geen betoog dat rust op het lonen en prijzenfront gedurende langere periode stimulerend zal werken op het economische succes.
 18. Het voeren van een grondpolitiek gericht op de stabilisatie van de Surinaamse dollar, ondermeer door een progressieve gronduitgifte.
 19. Het voeren van een energiebeleid dat gericht is op de stimulatie van importvervangende en export gerichte productieactiviteiten.
 20. Het voorspelbaar en transparant maken van het overheidsbeleid middels gedegen voorlichting en periodieke verslaggeving naar de gemeenschap. Deze maatregel zal zeker bijdragen aan een herstel van het vertrouwen in de Surinaamse economie.
 21. Het legaliseren danwel onder controle brengen van de informele economie, met een hoge prioriteit voor de goudsector, de kleinschalige agrarische, industriële gezinsbedrijven en de doorvoerhandel met de buurlanden.

4.12.2 Het financieel beleid

1. Vergroting van de (deviezen)inkomsten van de staat en vermindering van de uitgaven middels;
 - De recente herziening van de overeenkomsten met de goud multinationals zullen naar verwachting binnen 1 tot 2 jaren leiden tot significante meeropbrengsten voor de staat.
 - De succesvolle overname van de Afobakka hydro-centrale zal moeten leiden tot verminderde uitgaven voor de aankoop van energie van de SURALCO.
 - Het versneld en gericht ondersteunen van alle bestaande productie ondernemingen waarvan na een quick scan is komen vast te staan dat deze in staat zullen zijn om per saldo deviezen verdiener te zijn. Ondernemingen die reeds deviezen verdiener zijn zullen onder andere moeten worden gestimuleerd tot productverbetering, vergroting van de productie efficiëntie en schaalvergroting. In tweede instantie zullen ook sterk ondersteund moeten worden, de ondernemingen die importvervangend zijn en handelsondernemingen die per saldo deviezenverdiener zijn.
 - Vergroting van het productieniveau van aardolie naar ca. 25.000 barrellen per dag of hoger, de opzet van een eigen modern goudbedrijf, een staatsbedrijf of joint venture in de bosbouwsector en een staatsbedrijf voor de productie en export van drinkwater. Verder de opstart van de reeds voorbereide agrarische ondernemingen “LM Brokopondo – Victoria Estate”, “LM Brokopondo – Phedra Estate” en “Babunhol-Estate Dairy Farm”.
 - Het verder ordenen van het klein goud bedrijf, waardoor de overheid haar rechtmatige inkomsten uit deze sector kan innen.
 - Het voordeliger inkopen van diensten en goederen uit het buitenland door het aangaan van bilaterale en regionale handelsovereenkomsten.
 - Het afsluiten van bilaterale samenwerkingsovereenkomsten naar voorbeeld van de Petro Caribe deal, de rijstafname overeenkomst met Venezuela en de rijstafname overeenkomst met Brazilië.
 - Joint-ventures met buitenlandse investeerders, alsook door het aantrekken van buitenlandse beleggingen, multilaterale waaronder EU, IDB-IIC, IsDB, Wereldbank-IFC en bilaterale financiering waaronder Brazilië, Frankrijk, Nederland, USA, China, India.
 - Aanpassing van de tarieven voor diverse overheidsdiensten en dergelijke.
2. Het financieel beleid van de overheid zal er verder op gericht moeten zijn om het tekort op de overheidsbegroting binnen de toelaatbare grenzen te houden. Hiertoe zal allereerst na aanpassing van de taken van de overheid de daarvan afgeleide begroting rationeel moeten worden vastgesteld. Het is dan zaak dat het financieel beleid op dit stuk zich richt op het volgende:
 - Het saneren van de lopende overheidsuitgaven tot een noodzakelijk minimum.

- Het zoveel mogelijk vergroten van de niet-fiscale overheidsinkomsten zoals inkomsten uit staatsbedrijven en staatsdomeinen.
 - Het resultaat van het financieel handelen van de overheid en de planning daarvan moet worden weergegeven in de verslagen en begrotingsstukken van elk der ministeries en instanties die overheidssteun moeten ontvangen. Voor elke uitgave moeten deze ministers en instanties te rade gaan bij het ministerie van financiën, welke de benodigde middelen ter beschikking moet stellen. Dit ministerie is echter daartoe in de praktijk meestal niet in staat, waardoor er dus ook geen planmatige besteding mogelijk is. Efficiënte en strigente toepassing van cashmanagement is daarom een vereiste.
 - Het ontbreken van mogelijkheden voor planmatig management doet zich ook gevoelen bij de hoogte van de bedragen die uit hoofden van de wet kunnen worden vrijgemaakt. In deze situatie dient snel verandering te komen zodat slagvaardig management mogelijk wordt.
3. Het financieel handelen van de overheid wordt geregeld in de reeds achterhaalde comptabiliteitswet van 1951. Daarom wordt hier voorgesteld om de reeds opgestarte vernieuwing van de **comptabiliteitswet** verder aan te pakken, gebaseerd op de grondwet en de eisen van modern financieel management en op korte termijn te implementeren. Daarbij dienen de volgende zaken ook meegenomen te worden;
- Het principe van decentralisatie, zodanig dat er sprake zal zijn van een centrale overheid en regionale overheden, elk voorzien van een eigen begroting;
 - Op basis van het voorgaande de rapportage verbeteren en de controle op de bestedingen verscherpen;
 - Het gehele financieel handelen van de overheid, gereflecteerd in jaarbegrotingen zodanig te reglementeren dat het gehele begrotingsgebeuren, zowel betreffende de operationele begroting als de beleidsprogramma's overzichtelijker wordt.
 - Over te gaan op een meer beleidsgerichte en sectorale begroting.
4. De begroting moet taakstellend zijn en zijn gebaseerd op vorige realisaties en de evaluatie daarvan. Ook maandelijkse evaluaties moeten mogelijk zijn. Hiertoe is een vergaande automatisering noodzakelijk.
5. De financiering van de publieke investeringen dient binnen de begrotingen te vallen. De lopende uitgaven moeten gedekt worden door lopende inkomsten en een eventueel overschot dient gebruikt te worden voor de financiering van publieke investeringen.
6. Hervorming van de overheidsrechtspersonen door middel van commercialisering, privatisering en/of institutionele versterking afhankelijk van de doelstelling van de desbetreffende organisatie. Daarbij zal integraal beleid gevoerd moeten worden omvattende privatisering, subsidie en dividendbeleid. Voor deze hervorming zullen de daartoe strekkende regelgeving en wetten casico maatregelen worden ingevoerd waaronder de subsidiewet en de wet op de jaarrekening.

7. Transformerings van de Nationale Ontwikkelings Bank tot een ontwikkelingsgerichte bank met duidelijke financieringsallocaties per sub-sector en gunstige financieringsvoorwaarden. Hierbij zullen vanuit de overheid financiële middelen ter beschikking worden gesteld, zodat vooral nationaal beheersbare ondernemingen in duurzame productie onder soepele voorwaarden leningen kunnen krijgen.
8. Implementatie van een kredietregistratie en kredietbeschermingsstelsel

4.12.3 Het fiscaal beleid

Het hierbij te formuleren fiscaal beleid zal als instrument dienen te worden gehanteerd van het; financieel, economisch en monetair beleid, dat de regering voorstaat en wel op zodanige wijze dat de heffingen de basis vormen voor;

- een efficiënte voorziening in de staatsinkomsten,
- de ordening van het sociaal-economische gebeuren door herverdeling van de inkomsten en bevordering van de algemene welvaart van een ieder,
- het sturingsinstrument t.b.v. de gewenste economische ontwikkeling.

Verder zal het belastingstelsel gemoderniseerd en geherstructureerd moeten worden opdat belastingheffing een krachtig ontwikkelingsinstrument wordt. Dit modern belastingstelsel zal ondermeer op de volgende uitgangspunten gestoeld worden:

- Minimale bestaanszekerheid voor iedere burger;
- Instandhouding van de fiscale beginselen zoals het draagkrachtbeginsel en het beginsel van de minste pijn.
- Bevordering van een adequate nationale productie sector, i.h.b. door duurzame productie;
- Decentralisatie van bestuur, gericht op de heffingsbevoegde organen;
- Relatief kleine bevolking en laag ontwikkelingsniveau en discipline onder de kleine ondernemers;
- Door gebrek aan fiscale deskundigheid, streven naar eenvoud en overzichtelijkheid;
- Slecht ontwikkelde fiscale moraal verbeteren.

Het te voeren fiscaal beleid is op basis van het bovenstaande als volgt:

1. Een evenwichtige en sociaal rechtvaardige belasting van de gemeenschap, waartoe men kan uitgaan van het profijtbeginsel en/of het draagkrachtbeginsel.
2. Waar nodig beschermende heffingen en investeringsaftrek ter stimulering van de eigen nationale productie.
3. Het aanmoedigen van de informele bedrijfssector tot legalisatie van hun activiteiten door een beleid van aan de ene kant voorlichting, incentieven en begeleiding en aan de andere kant ontmoediging van onmaatschappelijk gedrag.
4. Het opheffen of significant verlagen van de invoerheffingen op kapitaalgoederen die nodig zijn voor het opvoeren van de nationale productie.

5. Het opheffen of significant verlagen van de dubbele belasting vanwege de geldende vennootschapsbelasting en de inkomstenbelasting op dividenduitkeringen.
6. Het operationaliseren van een systeem van vermogensbelasting dat kan worden gecompenseerd middels aftrek van nieuwe investeringen aan het vermogen.
7. Het financieren van een sociaal vangnet dat dient voor het tijdelijk opvangen van werklozen.
8. De richting waarin de aard van de belastingen zich moet ontwikkelen als gevolg van de omstandigheden zoals die hierboven zijn beschreven, zijn “bronheffingen”. Voorbeelden hiervan zijn: loon-, dividend-, inkomsten-, vermakelijkheids- en loterijbelasting
9. Er dient in de komende beleidsperiode echter meer aandacht te worden besteed aan directe maatregelen ter stimulering van de nationale productie c.q. structurele bestrijding van de armoede, en wel door:
 - De actualisering en afkondiging van de investeringswet ter bevordering van een gericht investeringsbeleid.
 - Tariefsverlagingen bij de inkomstenbelasting ter stimulering van het nationale ondernemerschap en de productie.
 - Tariefsverlaging in de loonsfeer, de loon- en inkomstenbelasting, ter vergroting van de koopkracht van de werkende klasse en ter stimulering van de factor arbeid.
10. Teneinde daadwerkelijk inhoud te geven aan de decentralisatiegedachte dienen er districtsfondsen te worden gevormd. Zonder deze fondsen vindt er wel gedecentraliseerde besluitvorming plaats, doch de uitvoering zal dan centraal geleid worden hetgeen stagnerend zal werken en het proces van decentralisatie niet ten goede zal komen. Concreet wordt voorgesteld:
 - Een vast basis bedrag op basis van bevolkingsomvang.
 - Budgettering per district
11. Het voorstel om wederom levy in te voeren voor alle maatschappijen die natuurlijke hulpbronnen willen exploiteren is zeer realistisch en rechtvaardig. Dit systeem garandeert de staat een inkomen, ongeacht of het bedrijf winst maakt of verlies lijdt.
12. Investeringsfaciliteiten om de werkgelegenheid in bepaalde gebieden te stimuleren; industriehallen, fiscale faciliteiten, kredietfaciliteiten per district, in het bijzonder voor achter gebleven gebieden.
13. De bescherming van nationale ondernemers respectievelijk producenten tegen de traditionele importhandel, door maatregelen op het gebied van de invoerrechten.
14. Bepaalde uit de wet gelichte aftrekposten en nieuwe aftrekposten moeten deel gaan uitmaken van het gewijzigd belastingsysteem.

15. Het significant opvoeren van de straffen op economische delicten ter ontmoediging van belastingontduiking, in combinatie met een verbreding van de heffingsgrondslag.
16. De opzet van een permanent opleidingen en trainingen instituut dat speciaal gericht is op de kwaliteitsverbetering van de belastingambtenaren en in het verlengde daarvan van de belastingdienst.
17. Decentralisatie van de belasting dienst ter ondersteuning van de bestuurlijke decentralisatie.
18. De invoer van de belasting op onroerend goed ter vervanging van de huurwaarde belasting.
19. Evaluatie en rationalisering van de omzetbelasting danwel vervanging hiervan door een BTW, welke reeds in 1997 was gepland.
20. Het harmoniseren van de omzet-, de inkomsten- en de loonbelasting zodat de belastingdruk wordt verminderd en er verschuiving van de directe naar de indirecte belasting plaatsvindt.
21. De modernisering van de douanewetgeving en de organisatiestructuur van het douaneapparaat, zodat de invoerheffingen effectiever geïnd kunnen worden.
22. Het implementeren van belastingverlichtende maatregelen ten behoeve van seniorenburgers.

4.12.4 Het monetair beleid

1. Het verbeteren van de inrichting van het betalingsverkeer en de beheersing van de hoeveelheid geld die in omloop is.
2. Richtlijnen van de Centrale Bank van Suriname voor een heldere nationale rentepolitiek voor kredieten, bestemd voor investeringen in direct productieve ondernemingen.
3. Het verder stabiliseren van de wisselkoers en het op beheersbaar niveau houden van de inflatie.
4. Het instellen van het reeds aangekondigde Spaar en Stabilisatie Fonds.
5. Het remmen van de kapitaalvlucht en het stimuleren van buitenlandse beleggingen in Suriname middels een gericht beleid terzake.
6. Het sterk benadrukken van het belang van het kredietbeleid door een krachtige ondersteuning van alle productieve of hiertoe ondersteunende bedrijfsinitiatieven die gericht zijn op de importvervanging danwel de export.
7. Het voeren van een gericht disconto en kasreservepolitiek ter beteugeling van een excessieve geldschepping.

4.12.5 Vernieuwing van het bank- en het verzekeringswezen

De vernieuwing van het bank- en verzekeringswezen zal onder meer betrekking moeten hebben op het beter afstemmen op de ondersteuning van de nationale productie en het verdienen van vreemde valuta.

A. Het bank- en kredietwezen

1. Voortgaande modernisering en effectiviteit van het banktoezicht.
2. Het tegengaan van ongewenste belangenverstrengeling en machtsconcentraties bij voornamelijk de staatsbanken, al dan niet middels wetgeving.
3. Het afstemmen van de rentepolitiek bij de particuliere banken op de nationale ondersteuning van de economische bedrijvigheid.
4. Hervorming van de overheidsbanken met de mogelijkheid voor eventuele fusie, privatisering en/of transformatie.
5. Instelling depositigarantie stelsel met veiligheidsgaranties door de publieke en private sector.
6. Monitoren van elektronische betaalsystemen en geldschepping door geen-vergunninghoudende entiteiten en onder toezicht stellen daarvan.

B. Het verzekeringswezen

1. Aanneمة van de nieuwe Wet Toezicht Verzekeringswezen
2. Het verder operationaliseren van de wettelijke ingestelde verplichting voor het afsluiten van een basis ziektekosten- en ongevallenverzekering door alle werkgevers t.b.v. hun werknemers.
3. Liberalisatie van de ziektekostenverzekering van de ambtenaren en daarmee gelijk gestelden.
4. Opheffen van de ongewenste belangenverstrengeling en machtsconcentraties, al dan niet via wetgeving. De Verzekeringskamer en de CBvS moeten de controle bewerkstelligen.

5. Het regionaal beleid

5.1 Het grondenrechten vraagstuk

Het vraagstuk van de grondenrechten is geen eenvoudige en zal dus met de nodige zorgvuldigheid moeten worden aangepakt. De regering Bouterse-Ameerali heeft een stevige poging gedaan om stappen vooruit te maken op dit vlak, welke helaas niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd. In de komende beleidsperiode zal wederom worden getracht dit vraagstuk naar tevredenheid van alle partijen en met inachtnaam van de grondwet op te lossen. De NDP wenst daartoe de volgende stappen te ondernemen;

- Het is in de eerste plaats noodzakelijk dat de inheemse en traditionele entiteiten in het achterland de Grondwet van de Republiek Suriname erkennen. Deze zal als uitgangspunt dienen bij het zoeken naar en oplossing voor dit vraagstuk.
- Na de eerste stap zullen de geïdentificeerde in stamverband levende gemeenschappen collectieve rechten moeten krijgen op die delen van het binnenland waar zij traditioneel woonachtig zijn. Deze collectieve rechten zullen onder geen beding overdraagbaar zijn.
- Met de demarcatie van de hierboven bedoelde collectieve rechten is reeds aangevangen. Dit proces zal in samenspraak met het traditioneel gezag worden afgerond.
- Bij de uitgave van concessies door de overheid aan derden in de gebieden die vallen binnen bovengenoemde demarcatielijnen, zal eerst het daar aanwezige traditionele gezag gehoord moeten worden.

5.2 De districten

5.2.1 Algemeen

Het is verder bekend dat Paramaribo bestuurlijk en qua ontwikkeling een grote voorsprong heeft op de overige districten. Deze situatie zal gefaseerd moeten worden ingelopen. Dit betekent dat voor al deze districten het navolgende algemene beleid zal gelden;

- De verbetering van de bestaande infrastructuur en de aanleg van de nodige nieuwe infrastructuur zoals ontsluitingswegen, watervoorziening, elektriciteitsvoorziening, telecommunicatie, huisvesting e.d.
- Verder zal in deze districten sterk de nadruk moeten worden gelegd op de verbetering van het onderwijs, de sportinfrastructuur, de opvang van bejaarden en de gezondheidszorg.
- Versterking van de bestuurlijke structuur en een versnelde oplossing van de problemen met grondaanvragen.

5.2.2 Het district Brokopondo

- Het district Brokopondo moet het momenteel vooral hebben van de grootschalige hydro-energie opwekking, de goud- en houtwinning, de winning van bouwmaterialen zoals grind, steenslag, schuurzand en rivierzand en het toerisme. Overwogen moet worden om enkele grote houtverwerkingscentra op te zetten waar het rondhout volledig wordt omgezet in gezaagd hout. Hieraan gekoppeld kunnen er ook speciale meubelindustrieën worden opgezet.
- Door de ontwikkeling van gecultiveerde bossen zal dit district in de naaste toekomst nog meer kunnen profiteren van haar houtvoorkomens.
- De ontwikkeling van de agrarische sector, het toerisme en de kunst & nijverheid zal sterk ter hand moeten worden genomen.
- De kleinschalige goudwinning in dit district zal verder onder controle worden gebracht van de overheid, waarbij de districtsleiding een belangrijke rol zal worden toebedeeld. Vooral de verbanning van het gebruik van kwik en de belastinginning zal tot de prioriteiten moeten behoren.

5.2.3 Het district Commewijne

- Commewijne zal vooral de bevolkingsgroei van Paramaribo de komende jaren moeten opvangen. Hiertoe zullen er veel duurzame arbeidsplaatsen moeten worden gecreëerd in dit district.
- Gedacht kan worden aan de verdere ontwikkeling van de agrarische sector w.o. de aquacultuur, de heropstart van de suikerindustrie, de heractivering van de oude plantages, de bouw van een regionale luchthaven en een nieuwe rivierhaven nabij Belwaarde.
- Dit district leent zich ook uitstekend voor de opzet van enkele moderne Free Trade zones en de ontwikkeling van een horeca industrie.

5.2.4 Het district Coronie

- Het district Coronie telt te weinig inwoners om economisch weerbaar te zijn. In deze situatie moet snel verbetering komen door een gericht immigratie en economisch beleid. Een verdubbeling van de populatie moet aan het eind van de nieuwe beleidsperiode als haalbaar worden geacht.
- Voor wat betreft de economische activiteiten moet worden gedacht aan de opzet van een groot busstation met opvangmogelijkheden voor dagtoeristen en de ontwikkeling van een geïntegreerde kokosindustrie in combinatie met de grootschalige varkens-, bijen- en fruitteelt en enige toerisme. Ook kan de rijstteelt nieuw leven worden ingeblazen.
- De vestiging danwel verbetering van diverse afdelingen van de overheid, het bankwezen, De opzet van een behoorlijke markt gericht op de groothandel en een redelijk winkelcentrum zullen verder moeten bijdragen aan de beoogde versnelde ontwikkeling van het district.

5.2.5 Het district Marowijne

- Bij de beschouwing van het district Marowijne moet voor wat betreft de industrie vooral worden gedacht aan de mogelijkheden met hout, palmolie, goud, steenslag en rivier zand.
- De ontwikkeling van het grensstadje Albina zal nieuw leven moeten worden ingeblazen. Onder andere de criminaliteit zal aan banden moeten worden gelegd en de civiele infrastructuur moet worden aangepakt. Ook zal de handel met Frans Guyana sterk moeten worden uitgebreid. Verder moet overwogen worden om in Albina og Moengo een grote energiecentrale op te zetten van waaruit ook energie kan worden geleverd aan Sint Laurant (Frans Guyana).
- Naast het reguliere onderwijs moet ook worden geacht aan speciaal onderwijs gericht op de versnelde scholing en training van vooral de generatie die als gevolg van de binnenlandse oorlog jaren lang de schoolbanken heeft moeten missen.
- De heropbouw van het door oorlog getroffen Albina zal serieus ter hand genomen moeten worden. De staat zal haar verantwoordelijkheid in deze moeten nemen en eindelijk een inventarisatie moeten maken van de schade die door particulieren is geleden. Binnen haar mogelijkheden moet dan bekeken worden hoe de getroffen en tegemoet kan worden gekomen.

5.2.6 Het district Nickerie

- Het agrarisch district Nickerie zal naast de paditeelt moeten over gaan op de grootschalige teelt van ook andere gewassen en de grootschalige veeteelt. Exporten naar de CARICOM zullen prioriteit moeten genieten.
- Verder zal de plaatselijke economie moeten worden gediversifieerd door versterking van de grenshandel met het buurland en mogelijkheden voor aquacultuur en toerisme zullen onderzocht moeten worden.
- De wijd verspreide padieverwerking moet worden geconcentreerd op een nader aan te duiden industriële locatie. Ook moet de verdere verwerking van de padie tot veel meer eindproducten serieus ter hand worden genomen.
- Voor wat betreft de energievoorziening kan door de verwerking van rijstkaf tot energie Nickerie gaan behoren tot een van de gebieden met de laagste opwekkosten. Bovendien zal hiermede het jarenlange probleem met de ongecontroleerde kafverbranding tot het verleden gaan behoren.
- Tenslotte dient de al redelijke gezondheidszorg verder te worden uitgebouwd en verbeterd te worden. Vooral met het oog op de service verlening aan het buurland Guyana, dient extra aandacht hieraan te worden besteed.

5.2.7 Het district Para

- Ook in Para zal de bevolking moeten groeien ten koste van Paramaribo. Er zullen veel duurzame arbeidsplaatsen moeten worden gecreëerd in dit district, waarbij de ontwikkeling van Paranam als industriestad centraal zal staan.

- Naast de reeds bekende bauxietindustrie moet worden gedacht aan de gefaseerde verplaatsing van alle houtzagerijen in Paramariboen Para naar Paranam, de ontwikkeling van een grootschalige meubelindustrie, de opzet van moderne Free Trade zones, de ontwikkeling van de agrarische sector en de grootschalige energieopwekking.
- Het district staat verder ook bekend om haar recreatieplaatsen waarvan de serviceverlening sterk verbeterd zal moeten worden, zodat het toerisme kan toenemen.

5.2.8 Het district Paramaribo

- Middels een gericht programma zal Paramaribo moeten verbeteren wat het reeds heeft. Vooral de rehabilitatie en ontwikkeling van de historische binnenstad tot toeristencentrum verdient extra aandacht.
- Het is de hoogste tijd dat belangrijke overheidskantoren verplaatst worden naar een nieuw aan te leggen overheidswijk die goed toegankelijk is voor het publiek met het openbaar vervoer. De vrijgekomen monumentale panden kunnen dan worden ingezet voor toeristische doeleinden.
- Met betrekking tot de productie zal men zich moeten richten op het halen van internationale standaarden, schaaluitbreiding en de opzet van speciale productiecentra. Met het laatste zal de wildgroei aan banden moeten worden gelegd. Vooral bepaalde zware industrieën zullen moeten worden verplaatst naar andere gebieden die speciaal hiervoor zullen worden ingericht.
- De infrastructuur waaronder vooral de ontwatering en de asfaltering van bepaalde wegen zullen sterk ter hand genomen moeten worden. Ook voor het eeuwige parkeer- en fileprobleem in de binnenstad zullen er adequate oplossingen moeten komen.
- Voor wat betreft het huisvestingsvraagstuk zal Paramaribo haar beleid moeten richten op het opheffen van de vele achtergestelde buurten waaronder ook de vele erven met krotten in de binnenstad.
- Deze stad zal steeds meer moeten gaan functioneren als handelsstad, bestuurscentrum, uitgangscentrum en top dienstverlening op het gebied van ITC, Wetenschappelijk Onderwijs en Onderzoek en Gezondheidszorg. Het bank- en verzekeringswezen en het toerisme zullen zich moeten kunnen meten met hun concurrenten in de regio.
- Het bus- en taxiwezen in de binnenstad zullen o.a. met het oog op het toerisme verder geordend moeten worden.
- De wildgroei van supermarkten zal aan banden gelegd en gereguleerd moeten worden.
- Voor de jarenlange geringe waterdruk zal eindelijk een oplossing moeten komen, zodat het gebruik van hydrofoors significant kan teruglopen.
- Door de bouw van diverse sport- en buurtcentra en gericht sportbeleid zal deze stad kunnen uitgroeien tot het sportcentrum van de Caricom. Grote en belangrijke regionale sportevenementen kunnen er dan worden gehuisvest.

5.2.9 Het district Saramacca

- Het district Saramacca zal meer moeten profiteren van de aardoliewinning aldaar. Verder zal naast de reeds aanwezige rijstteelt, vooral de grootschalige pinda- en groenteteelt overwogen moeten worden. Dit district zou ook vooral kunnen bijdragen in de grootschalige veeteelt.
- De verbetering en uitbreiding van de infrastructuur zullen sterk ter hand moeten worden genomen. De beoogde verbeteringen zullen vooral in het teken moeten staan van het verbeteren van de productiemogelijkheden.
- De groei van de economische bedrijvigheid kan verder worden bevorderd door verbetering van de nutsvoorzieningen, de vestiging van diverse dependances van de overheid, de opzet van een winkel- en zakencentrum, de bouw van nieuwe moderne markt en een betere benutting van de Saramaccarivier voor het uitgangseven.
- Een sterke toename van de populatie aan het eind van de beleidsperiode moet middels een gerichte migratie en ontwikkelingsbeleid als haalbaar worden geacht.

5.2.10 Het district Sipaliwini

- Atjoni is naast Brokopondo-centrum uitstekend geschikt voor het opzetten van een moderne economische enclave met alle voorzieningen.
- Het district Sipaliwini is het grootste district en beslaat meer dan de helft van het surinaams grondgebied. Door de uitgestrektheid en de dunne bevolking is het o.a. moeilijk dit gebied te besturen, controleren en tot ontwikkeling te brengen. Bekeken moet worden of het niet raadzaam is om dit gebied op te delen in een aantal kleinere districten.
- Vooruitlopend op de eventuele opdeling in een aantal kleinere districten kunnen in dit district meerdere bestuurscentra worden opgezet met alle nodige infrastructurele voorzieningen. Bovendien kunnen diverse gebieden worden ontsloten door de aanleg van de relevante ontsluitingswegen.
- Voor wat betreft de economische bedrijvigheid zal voornamelijk moeten worden gedacht aan de duurzame landbouw, veeteelt, visserij, bosbouw en toerisme. Bij de bosbouw moet overwogen worden om enkele grote houtverwerkingscentra op te zetten waar het rondhout volledig wordt omgezet in gezaagd hout. Hieraan gekoppeld kunnen er ook speciale meubelindustrieën worden opgezet. Bovendien kan de plaatselijke bevolking worden betrokken bij de bescherming van deze natuurgebieden.

5.2.11 Het district Wanica

- Dit district dat vooral bekend staat om de veeteelt en tuinbouw zal haar productie zwaar moeten opvoeren en vooral moeten zorgen voor exporten naar de CARICOM. Hiertoe zal o.a. de versnelde oplossing van de vele problemen met grondbeschikkingen ter hand moeten worden genomen en zullen gegadigden moeten worden begeleid voor de professionele teelt van gewassen en vee.

- Het onderwijs zal verder moeten worden uitgebreid door o.a. de bouw van meer scholen in het algemeen en in het bijzonder middelbare scholen in andere ressorten behalve Lelydorp en Kwatta.
- Ook zullen er in dit district meer buurt- en sportcentra moeten worden opgezet ter verbetering van het leefklimaat en als preventie voor de criminaliteit.
- De volksgezondheidszorg moet verder worden verbeterd o.a. door de vestiging van meer gezondheidscentra in alle ressorten en de afronding van de bouw van het Ziekenhuis.
- Ook hier zal de huisvesting sterk ter hand genomen moeten worden door de uitgifte van voldoende bouw kavels en de opzet van een werkbare financiering voor de woningbouw.

6. Investerings en financiering van het programma

6.1 Investerings

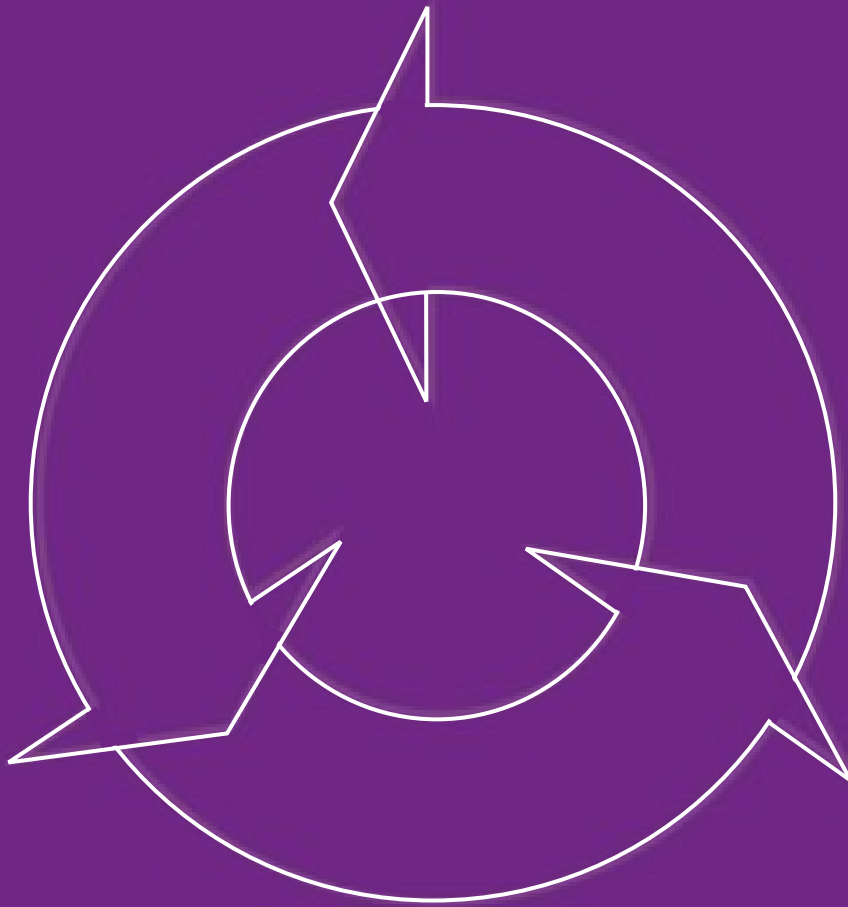
1. De uitvoering van het actieprogramma van de NDP wordt geschat op jaarlijkse investeringen van gemiddeld circa US\$ 905 miljoen/jaar gedurende 2015 t/m 2025, om een reële economische groei van gemiddeld 5% per jaar te behalen en de gewenste sociale programma's uit te voeren. Het nationaal inkomen kan hierdoor toenemen van US\$ 5,693 miljoen in 2015 naar US\$ 9,809 miljoen in 2025.
2. Van de geschatte US\$ 905 miljoen aan investeringen per jaar betreft ongeveer 40% overheidsinvesteringen (US\$ 362 miljoen/jaar) en 60% particuliere investeringen (US\$ 543 miljoen/jaar).
3. De particuliere investeringen (US\$ 543 miljoen) bestaan uit US\$ 313 miljoen aan buitenlandse investeringen in goud, bauxiet en aardolie, US\$ 125 miljoen aan nationale Klein & Midden Ondernemingen (KMO) bedrijven in duurzame productie en US\$ 105 miljoen van overige nationale particuliere bedrijven.
4. De KMO-bedrijven zullen door overheidsbemiddeling worden gefinancierd via bilaterale credit-lines (grenslanden, BRICK-landen en overige) en via multilaterale leningen (IDB, IIC, IsDB, IFC, e.a.).
5. De overheidsinvesteringen (US\$ 362 miljoen) betreffen in hoofdzaak sociale sectoren (scholen, medische centra, woonpercelen, infrastructuur) en staatsproductiebedrijven (staatsolie, staatsgoud, drinkwater, staats houtbedrijf). De investeringen voor de sociale sectoren worden geschat op circa US\$ 120 miljoen/jaar en zullen gefinancierd worden uit eigen besparingen en middels schenkingen en zachte leningen. De investeringen in de staatsproductiebedrijven zullen op jaarbasis naar schatting circa US\$ 242 miljoen vergen. De financiering zal geschieden uit de eigen besparingen van de overheid en middels multilaterale en bilaterale leningen en leningen bij commerciële banken.
6. De overheid moet bovendien ervoor zorgen (bemiddelen) dat de kleine en middelgrote nationale ondernemers over voldoende krediet kunnen beschikken tegen een redelijke rentevoet, i.h.b. voor de investeringsgroei vanuit de agrarische sector, bosbouw, lichte industrie en toerisme. Deze kredietverlening voor deze nationale particuliere investeringen wordt geschat op US\$ 125 milj./jaar.
7. Totaal moet de overheid jaarlijks dus zorgdragen voor gemiddeld US\$ 336 milj./jaar (US\$ 362 voor directe overheidsinvesteringen en US\$ 125 milj. voor KMO particulieren). Een dergelijk grote financiering vereist een groot buitenlands aandeel, wat haalbaar is vanwege de terugbetaalcapaciteit van ons land.
8. De particuliere investeringen (gemiddeld US\$ 543 milj./jaar) betreffen de duurzame KMO-sectoren (US\$ 125 milj./jaar), overige nationale particuliere investeringen (US\$ 105 milj.), en buitenlandse particuliere investeringen voornamelijk in de mijnbouw (aardolie, goud, bauxiet), naar schatting circa US\$ 313 milj./jaar (totaal US\$ 3.130 milj.) in de beschouwde beleidsperiode), exclusief staatsinvesteringen van Staatsolie, Staatsgoud en Hydro-energie.

De geprojecteerde financieringsbehoefte is veel hoger dan ons land ooit heeft gehad, maar de bronnen ter financiering zullen ook veel ruimer zijn.

6.2 Financiering van het programma

De financieringsbronnen voor de periode 2015-2025 betreffen de volgende:

1. **Eigen nationale besparingen** welke totaal worden geschat op gemiddeld US\$ 643 miljoen per jaar (14% van het gemiddeld BBP). Van deze nationale besparingen wordt circa 70% voor vervangingsinvesteringen gebruikt en circa 30% (US\$ 190 miljoen) voor nieuwe uitbreidingsinvesteringen. Dus de eigen bijdrage kan zijn US\$ 190 miljoen/jaar voor de gemiddeld benodigde totale investeringen van US\$ 905 miljoen/jaar voor uitbreidingsinvesteringen.
2. **Directe buitenlandse investeringen** US\$ 313 miljoen/jaar in goud en bauxiet, oliepalm, en overige;
3. **Schenken van multilaterale en bilaterale instellingen** ter waarde van gemiddeld US\$ 10 miljoen/jaar;
4. **Leningen van multilaterale financiële instellingen** ter waarde van gemiddeld US\$ 125 miljoen/jaar, waaronder IDB, IsDB, Wereldbank groep, CDB.
5. **Bilaterale leningen van grenslanden, BRIC landen, UNASUR en overige**, i.h.b. via EXIM banken: US\$ 90 miljoen/jaar.
6. **Leningen van buitenlandse commerciële banken:** \$ 177 miljoen/jaar. Deze duurdere leningen zullen een rentevoet van 8% tot 9% en een kortere looptijd hebben dan de multilaterale en bilaterale leningen.
7. **Leningen van particuliere fondsen:** pro memorie.

SAMEN ZIJN WE STERKER!!!

